

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN KÄYTÄN- NÖN TÖISSÄ SEKÄ TYÖSSÄOPPIMISPAIKOILLA

Reijo Happonen

Rakennusalan koulutusohjelma

Ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Koulutusala Tekniikan ja liikenteen ala	
Koulutusohjelma Rakentamisen koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Reijo Happonen	
Työn nimi Ammatillisen koulutuksen kehittäminen käytännön töissä sekä työssäoppimispaikoilla.	
Päiväys 5.5.2011	Sivumäärä/Liitteet 63/2
Ohjaaja(t) Yliopettaja Jorma Saarijärvi, Aluepäällikkö Veikko Matikainen Kehittämisohtaja Jukka-Pekka Soininen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Talonrakennusteollisuus, Savon koulutuskuntayhtymä	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli oppimisympäristön parantaminen ammatillisen koulutuksen käytännön töissä työsaleissa, oppilaitoksen omilla työmailla sekä työssäoppimispaikoilla. Lisäksi tavoitteena oli kehittää oppilaitoksen ja työelämän yhteistyötä määrätietoiseen toimintaan. Kyselytutkimuksella oli tarkoitus löytää ja selvittää, miten koulutusta pitäisi valmistuneiden opiskelijoiden mielestä parantaa. Työn tilaajana toimi Talonrakennusteollisuus ry:n aluepäällikkö Veikko Matikainen.</p> <p>Opinnäytetyö alkoi kyselylomakkeiden suunnittelulla ja valmistuneiden opiskelijoiden kartoittamisella. Kysely tehtiin huhti–kesäkuun aikana 2010, Savon ammatti- ja aikuisopiston Kuopion toimipisteestä vuonna 2003–2008 valmistuneille rakennusalan perustutkinnon suorittaneille opiskelijoille. Aineisto kerättiin internetin välityksellä, tutkimustulokset ja tiedot siirrettiin webropol-tilastointiohjelmaan analysointia varten. Kysely-lomakkeita lähetettiin 193 kpl, kyselyyn vastasi 92 kpl (n=92), joten vastausprosentiksi muodostui 47,7 %.</p> <p>Tutkimuksen perusteella valmistuneiden opiskelijoiden lähtökohdat työelämään ja jatko-opintoihin ovat hyvät. Opiskelun aikaisella työssäoppimisjaksolla oli tärkeä merkitys koulutuksen kiinnostavuuteen, ammatitaitoon sekä työllistymiselle. Vastanneiden mielestä käytännön opetusta ja työssäoppimista pitäisi lisätä ja parantaa oppilaitoksessa sekä työssäoppimispaikoilla. Opiskelun pitäisi olla käytännönläheisempää, teoriaopiskelu tulisi kytkeä lähemmäksi käytännön harjoituksia sekä harjoitustöiden tulisi olla tarkoituksenmukaisia. Tutkimuksen lopputulokseksi saatiin kehittämisohjeita, miten oppimisympäristöä ja opetusta voidaan parantaa oppilaitoksessa ja työssäoppimispaikoilla. Onnistunut koulutus vaatii, että se tukee paikallista yritystoimintaa ja nuoria koulutetaan yhteistyössä yritysten kanssa. Tällä yhteistyöllä luodaan opiskelijalle laadukas ja monipuolinen oppimisympäristö oppilaitoksessa kuin työssäoppimispaikoissa.</p>	
Avainsanat ammatillinen koulutus, oppimisympäristö, käytännön harjoittelu, työssäoppiminen	

Field of Study Technology, Communication and Transport			
Degree Programme Construction Engineering (Master's degree)			
Author(s) Reijo Happonen			
Title of Thesis Developing Vocational Education in Practical Work and Practical Training Places			
Date	5.5.2011	Pages/Appendices	63/2
Supervisor(s) Mr. Jorma Saarijärvi, Senior Lecturer Mr. Veikko Matikainen, District Manager Mr. Jukka-Pekka Soininen, Developing Director			
Project/Partners House Building Association, Savo Consortium for Education			
<p>Abstract</p> <p>The objective of this thesis was to develop the learning environment of work practice in work halls, at construction sites and at the practical training sites of vocational institutions. Additionally, the purpose was to improve cooperation between the educational institution and local companies in order to clarify how the education should be developed by asking the opinion of the graduated students. The work was commissioned by district manager Veikko Matikainen of House Building Association and by Savo Consortium for Education.</p> <p>The thesis was started with planning the questionnaires and surveying graduated students. The inquiry was made during April - June in 2010 to the students who had graduated from Savo Vocational College during 2003 – 2008 and taken the basic degree in building trade. Altogether 193 questionnaires were sent, resulting in an answering percentage of 47.7.</p> <p>According to the study, the starting points of the graduated students are good for working life and postgraduate studies. The practical training during the education had a big impact on motivation, professional skills and employment. Those who replied to the questionnaire had the opinion that practical teaching and work practice should be added and intensified in the educational institution and at practical training sites. Studying should be practice-orientated and theoretical studies should be combined with practical training. As a result there were proposals for developing learning environment and teaching in the educational institution and at practical training sites in cooperation with local companies.</p>			
<p>Keywords vocational education, learning environment, work practice, practical training</p>			

ALKUSANAT

Toimiessani Savon ammatti- ja aikuisopiston rakennusalan opettajana 9 vuoden ajan, olen todennut ammatillisen koulutuksen ja opettajuuden olevan nopean muutoksen kourissa. Opiskelijamäärien kasvu, ammattiosaamisen näytöt sekä henkilökohtaiset opetussuunnitelmat luovat haasteita onnistuneelle koulutukselle. On myös muistettava, mikä on oppilaitoksen päätehtävä, kouluttaa nuoria tuleviin ammatteihin paikallisiin yrityksiin. Siksi olin kiinnostunut tutkimaan, miten luodaan laadukas ja kannustava oppimisympäristö yhdessä yritysten kanssa tuleville rakennusalan ammattilaisille.

Haluan kiittää Talonrakennusteollisuus ry Itä-Suomen aluepäällikköä Veikko Matikasta, hänen aloitteestaan tutkimus käynnistettiin ja samalla määriteltiin tutkimuksen keskeiset tavoitteet, jotta ne palvelisivat mahdollisimman hyvin oppilaitosta ja yrityselämää. Lisäksi haluan kiittää Savon ammatti- ja aikuisopiston kehittämisjohtajaa Jukka-Pekka Soinista sekä rakennusalan opettajia, jotka kannustivat ja auttoivat työn läpiviemiseksi. Suurkiitoksen ansaitsee myös työnohjaaja yliopettaja Jorma Saarijärvi, pitämällä kontrollissa työni laajuuden, eikä antanut minun innostua liikaa tutkimukseen kiemuroihin, vaan keskittymään työn keskeiseen sisältöön.

Suurimmat kiitokset haluan osoittaa perheelleni, joka on kannustanut ja tukenut minua opiskelun ajan ja pitänyt huolen, etten ole nukahtanut omaan tutkimuskammiooni.

Kuopiossa 5.5.2011

Reijo Happonen

PERUSKÄSITTEITÄ

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS) opiskelija laatii ohjatusti yhdessä ryhmänohjaajansa tai opinto-ohjaajansa kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, jota päivitetään säännöllisesti opintojen aikana. Se perustuu opiskelijan oman opiskelun suunnitteluun, yksilöllisiin valintoihin, opinnoissa etenemiseen ja tukee hänen urasuunnitteluaan. Opiskelija sitoutuu ja motivoituu suunnitelman toteuttamiseen koko koulutuksen ajaksi.

Henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa määritellään oppimisen tavoitteet, opintojen suorittaminen, suoritustavat ja ajoitus sekä opintojen arviointi. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma sisältää myös opiskelijan osaamisen tunnistamisen, tunnustamisen, työssäoppimisen paikat ja ajat sekä ammattiosaamisen näytöt. Sen laadinnassa otetaan huomioon opiskelijan oppimistyyli ja mahdolliset oppimista vaikeuttavat tekijät. Suunnitelman avulla ohjataan ja tuetaan opiskelijan itseohjautuvuutta ja ammatillista kasvua (L630/1998, 14§).

HOJKS = Suomen opetuslain mukaan jokaiselle erityisopetukseen kuuluvalla tai siirtyvälle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma, jossa pohditaan oppilaan erityisopetuksen tarvetta ja toteutusmuotoja. Se laaditaan yhdessä koulun edustajien, oppilashuollon asiantuntijoiden, oppilaan ja tämän huoltajien kanssa. Se tulee laatia niille oppilaille, joille on tehty hallinnollinen erityisopetuspäätös. Suunnitelmaan kirjataan oppilaan tarvitsemat resurssit, yhteistyötahot ja vastuualueet eri tahojen kanssa sekä kehityksen ja kasvun seuranta. Vaikka kaikille erityisopetusta saaville oppilaille sitä ei tarvitse laatia HOJKSia, se merkitsee lisätukea oppilaalle ja oppilaitokselle lisäresursseja opetuksen järjestämiseen (L630/1998, 20§)

Laki ammatillisesta koulutuksesta

Lain tarkoituksena on kohottaa väestön ammatillista osaamista, kehittää työelämää ja vastata sen osaamistarpeita sekä edistää työllisyyttä

OPM = opetusministeriö

OV = opintoviikko

Opetussuunnitelma (OPS)

On opetuksen ja opintojen suunnittelu väline. Sen avulla opetuksesta muodostetaan hallittu ja ehjä kokonaisuus. Opetussuunnitelmassa määritellään tutkintoon johtavan koulutuksen opintojaksot ja opintokokonaisuudet tavoitteineen, määritellään opintojakson laajuudet, keskeiset sisällöt sekä opintojakson väliset yhteydet ja aikatalutukset suhteessa toisiinsa

Mukautetut opinnot

Mikäli opiskelija ei jossakin tutkinnon osassa saavuta tutkinnon perusteissa ilmaistuja T1-tason tavoitteita, opetus voidaan mukauttaa. Kun tutkinnon ammattitaitovaatimuksia tai tavoitteita on mukautettu lain ammatillisesta koulutuksesta 630/1998, 20 §:n ja 21 § 2 ja 3 momentin perusteella, siitä on tehtävä merkintä todistukseen. Opiskelijan tulee saada tutkintotodistus, vaikka tutkinnon tavoitteita olisikin mukautettu. Mukautetuista ammattitaitovaatimuksista tai tavoitteista on tehtävä alaviitemerkintä sekä päättötodistukseen että näyttötodistukseen (mukautetut opinnot, Opetushallitus, verkkojulkaisu.)

Yksilöllinen opetus

Perustutkintoihin opintoja/tutkinnonosia voi valita myös oman oppilaitoksen ulkopuolelta esimerkiksi lukioista, muista ammatillisista oppilaitoksista, kansalaisopistoista, yliopistoista tai ammattikorkeakoulusta. Oppilaalla on myös oikeus aiempien suoritettujen tutkintojen tai samanaikaisesti suoritettavien tutkintojen, työkokemuksen tai muutoin hankitun osaamisen tunnustamiseen, jonka perusteella tietyt osat voidaan korvata aiemmin hankitulla osaamisella (yksilöllinen opetus, Opetushallitus, verkkojulkaisu.)

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	9
2 AMMATILLINEN KOULUTUS	11
2.1 Ammatillisen koulutuksen pääpiirteet.....	11
2.2 Ammatillisen koulutuksen kuvaus ja sisältö	12
2.3 Ammatillisen tutkinnon yhteys työelämään	14
3 RAKENNUSALAN PERUSTUTKINNON TAVOITTEET JA TUTKINNON MUODOSTUMINEN.....	15
3.1 Rakennusalan perustutkinnon tavoitteet	15
3.2 Tutkinnon osat ja opintojaksot	16
3.3 Työssäoppiminen	19
3.4 Ammattiosaamisen näytöt.....	20
3.5 Opinnäytetyö	21
4 TUTKIMUSTYÖN MENETELMÄLLISET LÄHTÖKOHDAT.....	22
4.1 Tutkimuksen taustaa	22
4.2 Ammatillisen koulutuksen haasteet.....	25
4.3 Tutkimuksen tavoitteet.....	26
5 TUTKIMUSMENETELMÄ.....	29
5.1 Kvantitatiivinen tutkimus	29
5.2 Kysymyslomakkeiden suunnittelu ja laadinta	30
5.3 Kyselyyn osallistujien kartoitus	31
5.4 Aineiston kerääminen ja analyysi.....	32
6 KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET.....	33
6.1 Työllistyminen ja työsuhteet valmistumisen jälkeen	33
6.2 Opetuksen ja oppimisympäristön laatu sekä koulutuksen vaikuttavuus työllistymiseen	35
6.3 Valmistuneiden opiskelijoiden mielipiteet koulutuksesta ja työssäoppimisesta sekä kehittämis ehdotuksia koulutuksesta	44

7 TUTKIMUKSEN TULOSTEN POHDINTA	51
8 KOULUTUKSEN KEHITTÄMISEHDOTUKSET	53
8.1 Opetuksen laadun parantaminen	53
8.2 Kädentaitoja kehittävien harjoitusten lisääminen	54
8.3 Oppimisympäristön, ohjauksen ja työtehtävien kehittäminen käytännössä	55
8.4 Työssäoppimisen lisääminen ja valvonnan kehittäminen	57
8.5 Yritysten ja oppilaitoksen välisen yhteistyön kehittäminen	59
9 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS	60
10 YHTEENVETO JA SUOSITELTAVAT LISÄTUTKIMUKSET	61
LÄHTEET	63

LIITTEET

- Liite 1 Saate
- Liite 2 Seurantakysely (11 s)

1 JOHDANTO

Viimeisten viiden vuoden aikana on rakennusalan ammatillinen koulutuksen kiinnostavuus kasvanut Kuopion alueella. Ensisijaisia hakijoita on ollut enemmän, kuin koulutukseen voidaan ottaa. Koulutuksen suosioon on monia eri tekijöitä. Media on markkinoinut alaa, työllisyystilanne on pitkään ollut suotuisa sekä ammatillisen koulutuksen vetovoima yleisesti on kasvanut.

Savon koulutuskuntayhtymä ylläpitää Savon ammatti- ja aikuisopistoa, Varkauden lukiota ja Savon oppimiskeskusta, koulutusta tapahtuu 9 paikkakunnalla. Savon koulutuskuntayhtymä on yksi Suomen suurimmista ammatillisen perus-, jatko- ja täydennyskoulutuksen järjestäjistä. Opiskelijoita on noin 8 000 ja henkilöstöä noin 1 100.

Yksi rakennusalan tärkeimpiä tavoitteita on saada opiskelijalle uusimmat tiedot ja taidot, jotka vastaavat nykyisiä työelämän haasteita ja vaatimuksia. Toinen on oikean kuvan luominen koulutusaikana opiskelijalle omasta alastaan niin oppilaitoksessa kuin työssäoppimisen aikana yrityksissä. Tällä mielikuvalla on keskeinen rooli, opiskelijan valmistumisen jälkeisessä työllistymisessä kyseiselle alalle ja motivoitumisessa jatkamaan uraansa alalla eteenpäin. Lisäksi nykyisen rakennusalan perustutkinnon opetussuunnitelma antaa tietyt ohjeet koulutuksen sisällöstä ja minimi opintoviikot eri opintokokonaisuuksista, mutta se ei määrää miten oppilaitos koulutuksen toteuttaa. Savon ammatti- ja aikuisopistolla on mahdollisuus luoda nykyaikaiset oppimisympäristöt niin oppilaitoksessa kuin työssäoppimispaikoissa sellaisiksi, että opiskelijan kiinnostus ja ammattitaito lisääntyy koko koulutuksen ajan.

Työskentelen Savon ammatti- ja aikuisopiston rakennusalan opettajana työmaatehtävissä koulun omilla työmailla ja ryhmänohjaajana kolmannen vuosikurssin opiskelijoille. Toimin myös Savon ammatti- ja aikuisopiston rakennusalan neuvottelukunnassa opettajajäsenenä.

Tämän opinnäytetyön käynnistäjänä toimii aluepäällikkö Veikko Matikainen talonrakennusteollisuus ry:stä. Hän toimii myös Savon ammatti- ja aikuisopiston rakennusalan neuvottelukunnan puheenjohtajana.

Talonrakennusteollisuus ry:n Itä-Suomen keskeisiä kehittämistavoitteita ovat oppilaitoksen näkökulmasta mm. seuraavat asiat:

- työvoiman riittävyys ja ammattitaidon kehittäminen
- alueellisen oppilaitosyhteistyön syventäminen
- vastuullinen toiminta työturvallisuus- ja ympäristöasioissa
- rakennusalan tulee haluttu toimiala nuorison keskuudessa
- alueellinen markkinatietous yritysten käytössä.

Tällä hetkellä rakennusalan työllisyys Kuopion alueella on hyvä. Ammattitaitoiset työntekijät ovat kysyttyjä ja samalla eläkkeelle siirtyä yhä enemmän työvoimaa. Näihin haasteisiin pitäisi oppilaitoksen ja yritysten yhteistyöllä saada varmistettua ammattitaitoinen, motivoitunut ja luotettava työvoima. Savon ammatti- ja aikuisopistossa rakennusalan perustutkinnon suorittavat opiskelijat saavat koulutusta luokissa teoriaopetuksena, työsaleissa pieninä työharjoituksina, konkreettisesta rakentamisesta koulun omilla työmailla ja työssäoppimisjaksoilla alan yrityksissä. Siksi on tärkeää, miten opetus toteutetaan, miten teoriaopinnot ja käytännön työt sulautuvat toisiinsa ja kuinka työssäoppiminen järjestetään. Nämä seikat ovat opinnäytetyön keskeisiä tutkimuskohteita.

Opinnäytetyön keskeisenä tavoitteena on selvittää rakennusalan perustutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden työllistyminen, onko opintojen painopiste oikea ja vastaako heidän tutkintonsa elinkeinoelämän haasteisiin. Toisena tavoitteena on, miten voidaan kehittää alan opetussuunnitelmaa, opetusmenetelmiä, viihtyisyyttä, työssäoppimista sekä miten luodaan vankka yhteistyö oppilaitoksen ja alan yritysten välille, jotta tutkinnon suorittaneet todella pysyvät alalla ja kehittyvät alan ammattilaisiksi, siten että heillä on valmiudet vastata nykyisiin työelämätaitoihin.

Opinnäytetyö aloitetaan kyselylomakkeiden suunnittelulla ja valmistuneiden opiskelijoiden osoitteiden etsinnällä. Kysely tehdään Savon ammatti- ja aikuisopiston Kuopion vaikutusalueella huhti-kesäkuussa 2010. Kyselyyn valitaan vuonna 2003–2008 rakennusalan perustutkinnon suorittaneet opiskelijat. Tutkimuskysymykset noudattelevat testattuja päättökyselymalleja, jotka laaditaan sähköisellä webropol-ohjelmalla. Kysely sisältää myös avoimia kysymyksiä, joilla on tarkoitus selvittää varsinaisia kehittämisasiakkeita opetuksessa. Kysymykset lähetetään www-muodossa osallistujille, lisäksi osa kyselylomakkeista lähetetään postissa.

2 AMMATILLINEN KOULUTUS

2.1 Ammatillisen koulutuksen pääpiirteet

Ammatillinen peruskoulutus on ammatilliseen tutkintoon johtavaa koulutusta.

Lain 630/1998 viidennessä pykälässä (5§) ammatillisen peruskoulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijoille ammattitaidon saavuttamiseksi tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä valmiuksia itsenäisen ammatin harjoittamiseen. Lisäksi koulutuksen tavoitteena on lisäksi tukea opiskelijoiden kehitystä hyviksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä tukea elinikäistä oppimista.

Lain 630/1998 kuudennessa pykälässä (6§) velvoittaa myös koulusta järjestävän tahon ottamaan huomioon työelämän tarpeet. Koulutusta järjestettäessä tulee olla yhteistyössä elinkeino- ja muun työelämän kanssa. Myös neljännessätoista (14§) pykälässä koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä koulutusta varten opetussuunnitelma. Opetussuunnitelma hyväksytään erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä ja saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Opetussuunnitelma tulee siltä osin kuin sen perusteista säädetään 13 §:n 3 momentissa, laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Koulutuksen järjestäjän tulee määrätä myös kodin ja oppilaitoksen yhteistyön sekä opiskelijahuollon järjestämistavasta (13.6.2003/479).

Opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoihin koskeviin valintoihin tarvittaessa myös muiden ammatillisen koulutuksen ja muun koulutuksen järjestäjien antamaa opetusta hyväksi käyttäen.

Koko tutkinnon suorittaminen on ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisesti järjestetyssä tutkintoon johtavassa koulutuksessa ensisijainen tavoite. Lisäksi opiskelija voi suorittaa perustutkinnon myös suunnatun ammattipätevyyden tuottava tutkinnon osa tai osia kerrallaan, silloin kun se on yksilön opiskelunvalmiuksien, elämäntilanteen tai työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaista. Opiskelijoilla tulee tällöin olla joustavia mahdollisuuksia suorittaa koko tutkinto myöhemmin.

2.2 Ammatillisen koulutuksen kuvaus ja sisältö

Tutkinto muodostuu ammatillisista opinnoista, yhteisistä opinnoista ja vapaasti valittavista opinnoista valtioneuvoston päätöksen (25.2.1999) mukaisesti. Rakennusalan perustutkinnon laajuus on 120 ov. Yksi opintovuosi sisältää 40 ov ja yksi opintoviikko vastaa opiskelija 40 tunnin työpanosta. Tutkinnon nimellinen laajuus on sama, vaikka opiskelijan tutkinnon suorittamiseen kuluva aika voikin vaihdella yksilöllisesti etenemisväylän ja aiempien opintojen tai työkokemuksen mukaan (rakennusalan perustutkinto, 1999, 20.)

Ammatillisen perustutkinnon muodostuvat ammatillisista tutkinnon osista, jotka voivat olla pakollisia tai valinnaisia. Lisäksi peruskoulutuksena suoritettaviin tutkintoihin sisältyy pakollisia ja valinnaisia ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia (yhteiset opinnot) sekä vapaasti valittavia tutkinnon osia. Lisäksi tutkintoon tulee voida yksilöllisesti sisällyttää enemmän tutkinnon osia, jotka laajentavat suoritettua tutkintoa, silloin kun se on työelämän alakohtaisiin tai paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin vastaaminen ja tutkinnon suorittajan ammattitaidon syventämisen kannalta tarpeellista.

Seuraavassa ammatillisen peruskoulutuksen opinnot ja niiden laajuudet VN:np A 811/98 mukaan:

Ammatilliset tutkinnon osat (90 ov) ovat valinnaisia ja pakollisia. Pakolliset opinnot ovat laajuudeltaan 50 ov ja valinnaiset 40 ov. Tutkinnon osiin sisältyy työssäoppimista vähintään 20 ov, yrittäjyyttä vähintään 5 ov ja opinnäyte vähintään 2 ov. Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat (yhteiset opinnot) ovat laajuudeltaan 20 ov, joista 16 ov on pakollisia ja 4 ov valinnaisia. Pakollisia ovat äidinkieli, toinen kotimainen kieli, vieras kieli, matemaattis-luonnontieteelliset opinnot, humanistis-yhteiskunnalliset opinnot, liikunta ja terveys sekä taito- ja taideaineet. Valinnaisia ovat edellisten lisäksi ympäristötieto, tieto- ja viestintätekniikka, etiikka, kulttuurien tuntemus, psykologia ja yritystoiminta.

Vapaasti valittavat tutkinnon osat (10 ov) voivat olla joko ammatillista osaamista täydentäviä, syventäviä tai laajentavia opintoja. Vapaasti valittaviin opintoihin opiskelija voi valita myös ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia tai lukio-opintoja, joilla opiskelija voi lisätä jatko-opintovalmiuksiaan. Vapaasti valittavat opinnot voivat olla myös harrastustavoitteisia.

Tutkintoon voi lisäksi sisällyttää enemmän tutkinnon osia, jotka laajentavat suoritettua tutkintoa silloin, kun se on työelämän alakohtaisiin tai paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin vastaamisen ja tutkinnon suorittajan ammattitaidon syventämisen kannalta tarpeellisia.

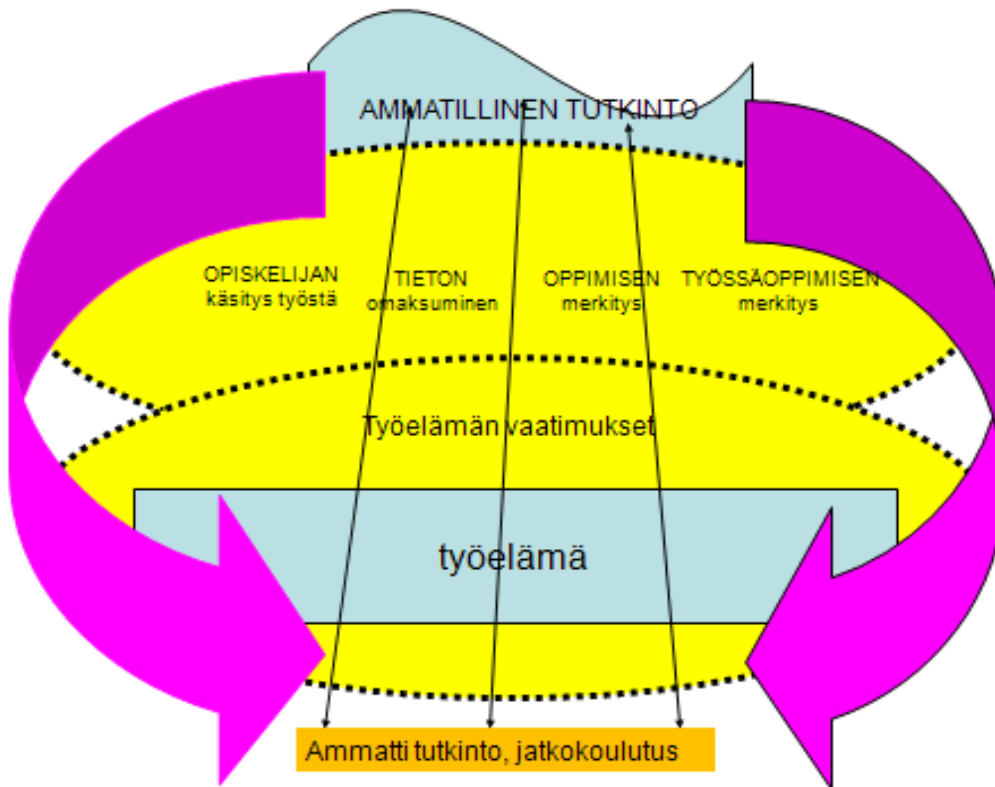
Opiskelija voi valita perustutkintoon tutkinnon osia myös muista ammatillisista tutkinnoista. Opiskelija voi valita ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia, muita valinnaisia tutkinnon osia ja vapaasti valittavia tutkinnon osia siten, että hän suorittaa lukio-opintoja ja voi osallistua ylioppilastutkintoon ja siten vahvistaa jatko-opintokelpoisuuttaan. Tutkintokohtaiset valinnaisuussäännöt esitetään opetussuunnitelman tutkintokohtaisessa osassa.

Taulukko 1. Tutkintorakenne

Opinnot	Laajuus	Huomautus
Ammatilliset opinnot	90 ov	
<ul style="list-style-type: none"> - erikoistumisopinnot - työssä oppiminen 		Perusopintojen laajuus on 20–40 opintoviikkoa riippuen alasta ja tutkinnosta. Erikoistumisopintojen osuus on 20–60 opintoviikkoa.
Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat	20 ov	Äidinkieli, toinen kotimainen kieli, vieras kieli, matematiikka, fysiikka ja kemia, yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tieto, liikunta ja terveystieto, taide ja kulttuuri.
Vapaasti valittavat opinnot	10 ov	Voivat sisältää ammatillisia, yhteisiä tai lukio-opintoja.
Yhteensä	120 ov	= opintoviikko (40 ov vastaa noin yhtä lukuvuota)

2.3 Ammatillisen tutkinnon yhteys työelämään

Opiskelijan näkökulmasta ammatillisessa tutkinnossa ja tutkinnon osissa vaadittavan osaamisen hankkiminen on tavoitteellinen ja pitkäjänteinen tapa kehittää omaa osaamistaan niin, että hankittua osaamista pystyy hyödyntämään työelämässä. Ammatillinen tutkinto antaa opiskelijalle myös yleisen jatko-opintokelpoisuuden korkeasteen koulutukseen, mikä mahdollistaa osaamisen kehittämisen edelleen. Lisäksi työelämässä menestyminen edellyttää osaamista, ei niinkään suoritettuja opintoja. Tutkintojen vahvasta yhteydestä työelämään kertoo se, että lähes kaikki Suomen ammatinharjoittamissäädöksistä määritellyt osaamisvaatimukset perustuvat tutkintojärjestelmässä määriteltyihin tutkintoihin (Ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämishankkeen loppuraportti 2010, 14).

Kuva 1. Tutkinnon yhteys työelämään

3 RAKENNUSALAN PERUSTUTKINNON TAVOITTEET JA TUTKINNON MUODOSTUMINEN

3.1 Rakennusalan perustutkinnon tavoitteet

Seuraavassa käsitellään rakennusalan perustutkinnon tavoitteita opetushallituksen määräyksen (35/011/2009) mukaisesti:

Rakennusalan perustutkinnon suorittaneella on monipuolinen ammattitaito. Hänen ammattitaitonsa kehittyy, luotettavuus omaa työtä kohtaa lisääntyy sekä oma-aloitteellisuus, asiakaspalvelu- ja yhteistyökyky paranee. Hän osaa soveltaa oppimaansa taitoja ja tietoja vaihtelevissa työelämän tilanteissa, lisäksi hän pystyy näkemään työnsä osana suurempia tehtäväkokonaisuuksia ja ottamaan huomioon lähialojen ammattilaisten tehtävät omassa työssään. Rakennusalan ammattilainen tekee työnsä rakennusalan laatuvaatimusten mukaisesti sekä käsittelee materiaaleja huolellisesti ja taloudellisesti. Hän osaa suunnitella työnsä piirustuksien avulla, osaa tehdä materiaali- ja työmenekkilaskelmia sekä osaa esitellä ja arvioida omaa työtään.

Lisäksi perustutkinnon suorittanut osaa lukea sekä talonrakentamiseen että maarakentamiseen liittyviä piirustuksia ja osaa käyttää ja hyödyntää työtehtävissään nykyaikaisia mittavälineitä ja atk-laitteita. Korjausrakentamisen lisääntyessä myös rakennusfysiikan perusteiden tuntemus tulee entistä tärkeämmiksi. Laaja-alaisen elinkaaripalvelumallien yleistyessä rakennusalan yrityksissä, rakennusalan ammattilaisen on toimittava erilaisissa työkohteissa yhteistyössä niin asiakkaiden kuin muidenkin yhteistyökumppaneiden kanssa yhteistyössä sekä ilmaistava näkökantoja selkeästi ja luottamusta herättäen.

Työnturvallisuuden sekä työkyvyn edistämisen on rakennusalan perustutkinnon suorittaneella erityisen vakavasti otettava koulutuksessa huomioon, koska rakennusala on työturvallisuudeltaan vaarallinen toimiala ja turvallisia työtapoja sekä oikeaa asennetta arvostava työturvallisuuskulttuuri on vasta kehittymässä rakennusosalle. Myös ympäristötietoisuus rakentamisessa edellyttää rakentajilta uusia tietoja esimerkiksi eri materiaalien ominaisuuksista. Rakennusalan ammattilaiset osaa vastata asiakkaan kysymyksiin materiaalin tai tuotteen valmistuksen, käytön ja hävittämisen yhteydessä syntyvistä päästöistä ja jäteongelmista.

Rakennusalan toimivat osaavat käyttää nykyaikaisia kustannuslaskentaohjelmia ym. alalle soveltuvia ohjelmia ja hyödyntää niitä omiin työtehtäviin. Lähitulevaisuudessa yhä enemmän tiedonsiirto tapahtuu sähköisessä muodossa projektiin osallistuvien välillä. Tällaisen tiedonsiirron osaa on alalla etulyöntiasemassa, koska sähköinen tiedonsiirto merkitsee nopeutta ja tietojen tehokasta hyödyntämistä.

Kansainvälistyminen asettaa varsinaisen ammattitaidon lisäksi muita haasteita. Kansainvälisen rakentajan taitoja ovat vieraiden kielten hallinta, kohdemaan kulttuurin ymmärtäminen, palveluattitus, erilaisiin oloihin mukautuminen ja tietotekniikan hallinta oman ammatin lisäksi.

Talonrakennuksen koulutusohjelman tai osaamisalan suorittanut talonrakentaja osaa tehdä talonrakennustyömaan perustusvaiheen töitä. Hän osaa tehdä ulko- ja väliseinätyöt sekä vesikaton runkotyöt eristystöineen suunnitelmien ja asiakirjojen mukaan. Talonrakentaja osaa käyttää rakennustyömaan perustyövälineitä, oikeita työtapoja ja materiaaleja. Talonrakennuksen koulutusohjelmassa voi erikoistua kirvesmiestöihin, muuraukseen, betonointiin, teräsrakentamiseen, korjausrakentamiseen, kivirakentamiseen, hirsirakentamiseen, mittaustöihin tai rakennusalan moniosaajiksi. Perustutkinnon suorittaneella on alan perusvalmiuksien lisäksi mahdollisuus laajentaa osaamistaan, maarakennuksesta, maarakennuskoneenkuljetuksesta tai kivirakentamisesta, jolloin hän voi hyödyntää entisiä opintoja uutta tutkintoa suorittaessaan. Perustutkinnon suorittanut voi myös suorittaa ammattitutkinnon, kun työkokemusta on kertynyt riittävästi.

3.2 Tutkinnon osat ja opintojaksot

Opetussuunnitelman tutkintokohtaisessa osassa määrätään koulutuksen ammatillisen tutkinnon osien ja ammattitaitoa täydentävien tutkinnon osien järjestäminen yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja työelämän kanssa. Lisäksi määrätään opetuksen ajoitus, oppimisympäristöt ja opetusmenetelmät, joiden avulla opiskelija voi saavuttaa tutkinnon ammattitaitovaatimukset ja tavoitteet.

Tutkintokohtaisessa osassa määrätään myös koulutuksen järjestäjän tarjoamat opinnot muista tutkinnoista sekä opiskelijan mahdollisuudet suorittaa useampia kuin yksi tutkinto. Seuraavassa on esitetty Savon ammatti- ja aikuisopiston vuoden 2009 rakennusalan perustutkinnon tutkinnon osat ja opintojaksot.

Perustustyöt	15 ov
Työturvallisuus	2 ov
Perustusten rakentaminen	8 ov
Rakennustyömaa	2 ov
Minustakin yrittäjä	2 ov
Minä oppijana	1 ov
 Runkovaiheen työt	 35 ov
Runkotyöt	20 ov
Runkomateriaalit, piirustukset ja LVIS-järjestelmä	8 ov
Ikkunat ja ovet	4 ov
Runkotöiden työturvallisuus	2 ov
Työnhaku	1 ov
 Kaikille valinnaiset ammatilliset tutkinnon osat:	 40 ov
Vuosittain valittavat valinnaiset tutkinnon osat määritellään opintojen jaksotus suunnitelmassa.	
Sisävalmistusvaiheen työt	10 ov
Ulkoeristys ja kattotyöt	10 ov
Muuraus	10 ov
Laatoitus	10 ov
Rauditus- ja betonointi	10 ov
Rappaus	10 ov
Muottityöt	10 ov
Teräsrakentaminen	10 ov
Teräsohutelevyrakentaminen	10 ov
Hirsirakentaminen	10 ov
Korjausrakentaminen	10 ov
Telinerakentaminen	10 ov
Ikkunatyöt	10 ov
Vedeneristys	10 ov
Mittaus	10 ov
Rakentamispalvelut	10 ov
Tutkinnon osa muusta ammatillisesta perustutkinnosta	10 ov
Rakennusalan ammattitaitoa laaj. tutkinnon osa	10 ov

Muut valinnaiset tutkinnon osat ammatillisessa peruskoulutuksessa

10ov

Yrittäjyys	10 ov
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen	2 ov
Ammattitaitoa syventävät ja laajentavat tutkinnon osat	0-10 ov
Lukio-opinnot	0-10 ov

Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat

yli 120 ov

Yritystoiminta	10 ov
Muut ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat	10 ov

Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat

20 ov

Pakolliset tutkinnon osat

Äidinkieli	4 ov
Ruotsi	1 ov
Englanti	2 ov
Matematiikka	3 ov
Fysiikka ja kemia	2 ov
Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätieto	1 ov
Liikunta	1 ov
Terveystieto	1 ov
Taide- ja kulttuuri	1 ov
Valinnaiset tutkinnon lisäosat	4 ov

Vapaasti valittavat tutkinnon osat:

10 ov

Vuosittain vapaasti valittavat tutkinnon osat määritellään opintojen jak-sotussuunnitelmassa.

Rakennusalan projektit	0-10 ov
Rakentaminen 1	0-2 ov
Rakentaminen 2	0-8 ov

3.3 Työssäoppiminen

Rakennusalan perustutkinnon (28.3.1999, 254–255) mukaan työssäoppiminen on työpaikalla tapahtuvaa opetussuunnitelman mukaista tavoitteellista, ohjattua ja arvioitua opiskelua, jossa osa suoritettavan tutkinnon mukaisesta osaamisesta (ammattitaidosta) hankitaan aidossa työympäristössä. Samalla opiskelija saa yleisiä valmiuksia työelämään ja elinikäistä oppimista varten. Työssäoppimisen laajuus ammatillisissa perustutkinnoissa on vähintään 20 ov. Se voidaan jaksottaa opiskeluajan eri vuosille, joten työssäoppimisjaksojen pituus vaihtelee. Opintojen alussa jaksot voivat olla lyhyitä, mutta tietojen ja taitojen kartuttua mahdollisimman pitkäkestoisia. Tällöin opiskelija saa tilaisuuden oppia kokonaisuuksia ja ottaa vastuuta työtehtävistään. Vain poikkeustapauksissa opiskelija voi suorittaa työssäoppimisen oppilaitoksen harjoitusyrityksessä tai vastaavin järjestelyin.

Oppilaitos varmistaa yhteistyössä yrityksen kanssa työssäoppimispaikan soveltuvuuden, jotta kyseisellä työssäoppimispaikalla voidaan työssäoppijan suunnitellut opinnot suorittaa. Oppilaitos huolehtii myös siitä, että opiskelija saa riittävästi ohjausta ja opetusta työssäoppimisjakson aikana niin, että opiskelijan on mahdollista saavuttaa tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukset. Työssäoppimispaikkoja hankkivat sekä oppilaitos että opiskelija alalla sovitun käytännön mukaisesti. Työssäoppimisen aikana opiskelija ei yleensä ole työsuhteessa työnantajaan, eikä hänelle makseta palkkaa. Työssäoppimisjakson aikana opiskelija on oikeutettu saamaan opintotuen ja muut opintososiaaliset edut.

Työssäoppimisjaksolta on koulutuksen järjestäjän laadittava lain edellyttämä työssäoppimissopimus, jossa työssäoppimiseen liittyvistä vastuista ja velvoitteista oppilaitoksen ja työpaikan välillä sovitaan. Sopimus koskee sekä ammatillisen peruskoulutuksen että näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen työssäoppimista ja ammat-tiosaamisen näyttöjä sekä tutkintotilaisuuksia. Myös opettaja, työpaikkaohjaaja ja opiskelija tekevät opiskelijakohtaisen työssäoppimissopimuksen. Sopimuksessa sovi-taan opintojen tavoitteet, sisällöt, opintojen kesto ja ajoitus sekä vastuut työssäoppi-misen aikana. Opiskelija sitoutuu noudattamaan sopimusta ja on siten velvolli-nen noudattamaan työyhteisön sääntöjä ja työturvallisuudesta annettuja ohjeita ja määräyksiä.

Ennen työssäoppimisjakson alkua opiskelijat perehdytetään oppilaitoksessa työssäoppimiseen liittyviin asioihin. Opiskelijoiden informoimisesta vastaa työssäoppimisen vastaava opettaja. Opiskelijan ohjauksesta ja arvioinnista työssäoppimisen aikana työpaikoilla vastaa työnantajan nimeämä työpaikkaohjaaja. Lisäksi työnantaja vastaa opiskelijan työturvallisuudesta siten, kuin siitä työntekijöiden osalta säädetään ja määrätään myös silloin, kun opiskelija ei ole työsuhteessa työnantajaan. Työnantaja vastaa työpaikan olosuhteista, laitteista, koneista sekä perehdytyksen, opastuksen ja valvonnan järjestämisestä. Oppilaitos varmistaa ennen työssäoppimissopimuksen tekemistä, että työssäoppiminen voidaan järjestää turvallisesti. Lisäksi opiskelija voi suorittaa osan koulutuksen työssäoppimisesta myös ulkomailla. Erityisopiskelijalle, joka tarvitsee erityisiä opetus- ja opiskelijahuoltopalveluja, pyritään järjestämään työssäoppimispaikka ottaen huomioon hänen erityistarpeensa. (Rakennusalan opetussuunnitelma, Savon ammatti- ja aikuisopisto, verkkojulkaisu).

3.4 Ammattiosaamisen näytöt

Ammattiosaamisen näyttö kuuluu keskeiseen opetustapahtumaan, millä opiskelija osoittaa, miten hyvin hän on saavuttanut ammatillisten opintojen tavoitteet ja työelämän edellyttämän ammattitaidon. Lisäksi näytöillä opiskelijan osaamista arvioidaan ja kehitetään koko oppimisajan. Näytöt ajoitetaan koko koulutuksen ajalle siten, että näyttöjä on jo opintojen alusta lähtien. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus oppia ja harjoitella näytössä arvioitava osaaminen ennen näyttöä. Ammattiosaamisen näyttö annetaan kaikista ammatillisista tutkinnon osista. Mikäli valinnaiset tutkinnon osat ovat ammatillisia, annetaan näyttö myös niistä. Ammattiosaamisen näyttö voidaan antaa yhdestä tai useammasta tutkinnon osasta kerrallaan.

Näytöt annetaan ammatillisten opintokokonaisuuksien keskeisestä osaamisesta. Ammatillisessa peruskoulutuksessa näytöt ajoittuvat koko koulutuksen ajalle, ja ne järjestetään yhteistyössä työelämän kanssa. Näyttöjen arvioinnilla on samat tehtävät kuin muullakin opiskelijan arvioinnilla. Näyttöjen arvioinnissa ovat mukana opiskelija, työelämän edustaja ja/tai opettaja. (Ammattiosaamisen näyttö, Savon ammatti- ja aikuisopisto, verkkojulkaisu.)

3.5 Opinnäytetyö

Valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden mukaan kaikkiin ammatillisiin tutkintoihin kuuluu pakollisena osana opinnäytetyö toisen asteen tutkinnossa. Työn laajuus vaihtelee koulutusaloittain. Opinnäytetyön laajuus on vähintään 2 ov. Opinnäytetyö voidaan suorittaa yksilö- tai ryhmätyönä tai laajempaan projektina. Opinnäytetyön laadinta voi alkaa jo opiskelun alkuvaiheessa tai esim. työharjoittelun yhteydessä, mutta työ valmistuu opiskelun loppuvaiheessa. Opinnäytetyön tekeminen ajoitetaan siten, että se valmistuu ja on arvioitavissa sovitun aikataulun mukaan hyvissä ajoin ennen opiskelun päättymistä. Opinnäytetyö voidaan tehdä oppilaitoksessa, työelämässä tai jakaa näiden molempien kesken. Työ arvioidaan ja se on saatava hyväksytysti suoritetuksi. Opiskelijalla tulee olla mahdollista saada ohjausta ja kriittistä palautetta prosessin aikana. Lisäksi opinnäytetyö suunnataan siten, että se palvelee työelämän tarpeita, antaa mahdollisuuksia osallistua työelämään ja helpottaa työhön siirtymistä tai opinnäytetyö voi olla tuote, työnäyte, portfolio tai esitys. Siihen liittyy aina kirjallinen osuus (opinnäytetyö, Peda, verkkojulkaisu)

4 TUTKIMUSTYÖN MENETELMÄLLISET LÄHTÖKOHDAT

4.1 Tutkimuksen taustaa

Koulutus ja tutkimus 2007–2012, (KESU – hanke, opetusministeriö) kehittämissuunnitelmakauden keskeisiä kehittämiskohteita ovat mm. koulutuksen työelämävastavuuden ja työelämäyhteyksien vahvistaminen, koulutustarpeiden ennakointi, työpäikällä tapahtuvan opiskelun järjestäminen, yksilöllisten koulutustarpeiden huomioiminen koulutus- ja kehittämisspalveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä opetushenkilöstön osaamisen hyödyntäminen ja kehittäminen. Toisen asteen ammatillis-ta tutkintorakennetta kehitetään ohjelmakaudella siten, että se mahdollisimman joustavasta ja tehokkaasti tukee työmarkkinoille ja ammattiin siirtymisen edellyttämän ammattitaidon saavuttamista. (Paaso, A & Korento K, Osaava opettaja, 10.) Tämän tutkimustehtävän tarkoituksen on löytää niitä käytännön keinoja, miten käytännön opetusta ja työssäoppimista voidaan kehittää ja parantaa vastaamaan nykyisiä käytännön haasteita.

Aloittaessani rakennusalan opettajan tehtävät Savon ammatti- ja aikuisopistossa vuonna 2002 rakentamisen suhdanteet oli laskussa. Nykyisin oppilasmäärät ovat kasvaneet ja opetusta on jouduttu siirtämään enemmän koulun omille rakennustyömaille. Onko tämä oikea suunta koulutuksen kehittämiseen? Valvoessani opiskelijoita työssäoppimisjaksoilla olen tavannut valmistuneita rakennusalan opiskelijoita yrityksissä ja keskusteluissa on tullut esiin heidän mielipiteensä opetuksesta ja se, mitkä ovat tärkeimpiä osa-alueita, joita opiskeluaikana olisi pitänyt painottaa. Nämä seikat antoivat opinnäytetyölle lisää tutkimusaihetta ja kehittämissuuntaa.

Viime vuosikymmenen aikana rakentaminen ja siihen liittyvät tekniset ratkaisut ovat jatkuvassa muutoksessa. Monilla osa-alueilla uutta tietoa tuotetaan niin nopeasti, että viidessä vuodessa jopa puolet tiedosta vanhenee ja korvautuu uusilla tiedoilla. Se edellyttää jatkuvaa uudistumista ja elinikäistä oppimista. Muutokseen vastaaminen edellyttää uusiutumista, joka ei synny ilman kehittämistoimia. Aarniokoivun (2010, 29) mukaan työnantajapuolella on huoli siitä, että vastavalmistuneilta puuttuu työelämässä vaadittavia taitoja ja kokemusta sekä työelämän tuntemusta. Työnantajan huoli yhdistettynä työelämään kiihtyvään muutostahtiin on tehnyt näkyväksi tarpeen kehittää työelämän taitoja. Yleensä on keskitytty vain osaamiseen ja ammattitaitoon. Muut työelämätaitojen osa-alueet ovat jääneet marginaaliin. On tärkeä pitää mielessä, että työelämätaidot muodostavat paitsi työtehtävään liittyvästä osaamisesta ja ammatti-

taidosta myös uranhallintaan liittyvistä taidoista sekä yleisistä taidoista, jotka liittyvät työelämässä ja työyhteisön jäsenenä toimimiseen.

Tällä hetkellä rakennusala suhdannenäkymät on hyvät Pohjois-Savon alueella. Ammattitaitoiset työntekijät on kysyttyä ja samalla eläkkeelle siirtyä yhä enemmän työvoimaa. Näihin haasteisiin pitäisi oppilaitoksen ja yritysten yhteistyöllä varmistaa ammattitaitoinen, motivoitunut ja luotettava työvoima.

Taulukko 2. Pohjois-Savon alueella opiskeluvirtojen muutos maakunnittain eri koulutusalojen osalta vuonna 2007 (Itä-Suomen lääninhallituksen julkaisu Nro. 170, Marraskuu 2009)

	Maakunnassa koulutuksen aloittaneet	Omasta maakunnasta tulleet	Muualta tulleet	Muuhun maakuntaan opiskelemaan menneet	Nettovirta
Etelä-Savo	3535	2478	1057	925	132
– ammatillinen koulu	1540 (154)	1142 (136)	398 (18)	370 (19)	28 (-1)
– lukiokoulutus	978	917	61	69	– 7
– ammatillinen kk.	1017	419	598	487	111
Pohjois-Karjala	3574	3067	507	680	– 173
– ammatillinen koulu	1735 (146)	1485 (136)	250 (10)	286 (8)	– 36 (2)
– lukiokoulutus	1029	1004	25	45	– 20
– ammatillinen kk.	810	578	232	349	– 117
Pohjois-Savo	6219	4755	1464	1067	397
– ammatillinen koulu	2979 (237)	2309 (206)	670 (31)	418 (17)	252 (14)
– lukiokoulutus	1667	1593	74	57	17
– ammatillinen kk	1573	853	720	592	128

Suluissa olevat luvut ilmaisevat Arkkitehtuuri ja rakentamisen koulutusohjelman aloittaneiden opiskelijoiden määrää.

Alueelliset opiskeluvirrat ammatillisessa koulutuksessa vuonna 2009 ovat taulukon 2. mukaan seuraavat.

- Etelä-Savossa ammatillisessa koulutuksessa aloitti opiskelun 1 540 nuorta, heistä 398 tuli maakunnan ulkopuolelta. Muualle opiskelemaan maakunnasta lähti 370 nuorta, joten nettovirta Etelä-Savon ammatilliseen koulutukseen oli positiivinen (28 opiskelijaa)
- Pohjois-Karjalassa ammatillisessa koulutuksessa aloitti opiskelun 1 735 nuorta, heistä 250 tuli maakunnan ulkopuolelta. Muualle opiskelemaan lähti 286 nuorta, joten nettovirta Pohjois-Karjalaan oli negatiivinen (-36 opiskelijaa).
- Pohjois-Savossa ammatillisessa koulutuksessa aloitti opiskelun 2 979 nuorta, heistä 670 tuli maakunnan ulkopuolelta. Muualle opiskelemaan lähti 418 nuorta, joten nettovirta Pohjois-Savoon oli positiivinen (252 opiskelijaa).

Toisen asteen koulutuksessa alueellisia opiskeluvirtoja tarkasteltaessa yksilön näkökulmasta merkityksellistä on se, mikä on koulutuksen saatavuus. Osa nuorista on valmis muuttamaan kauaksikin kotoa päästäkseen opiskelemaan haluamalleen alalle, kun taas osa, juuri peruskoulun päättäneistä ei ole valmis muuttamaan kotoa vielä mihinkään. Koulutuksen yhä lisääntyvä verkostoituminen ja keskittäminen tulevat tulevaisuudessa yhä enemmän vaikuttamaan opiskelijoiden hakeutumiseen ja sijoittumiseen (itä-suomen lääninhallituksen julkaisu 170,12–13, verkkojulkaisu)

Taulukko 3. esittää Savon ammatti- ja aikuisopiston rakennusalan perustutkinnon koulutukseen hakeneet vuosilta 2005–2010, Kuopion toimipisteeseen hakeneet opiskelijat (Savon ammatti- ja aikuisopiston sisäinen tilasto).

vuosi	paikat	1.sijaiset hakijat	valitut
2010	54	119	54
2009	54	100	58
2008	54	101	54
2007	54	93	54
2006	36	104	51
2005	40	94	60
2004	32	53	37
2003	36	31	37

Lähde: Savon ammatti- ja aikuisopisto

Vuosina 2003 ja 2004 koulutuksen aloitti 37 opiskelijaa (kaksi luokkaa).

Vuonna 2005 koulutuksen aloitti 60 opiskelijaa, joista 3 luokkaa peruskoulutusohjelman mukaan ja yksi luokka mukautetun koulutusohjelman mukaan.

Vuosina 2006–2010 koulutuksen aloitti 51–58 opiskelijaa, jokaisena vuotena perustettiin kolme luokkaa.

Ensisijaisten hakijoiden määrä on viimeisen 5 vuoden aikana pysynyt korkeana, verrattuna opiskelupaikkoihin. Koulutuksen kysynnän ja tarjonnan suhde on samaa luokkaa kuin Itä-Suomen lääninhallituksen julkaisun 157 (ks. taulukko 3 sivulta 29).

4.2 Ammatillisen koulutuksen haasteet

Nykyinen lainsäädäntö ohjaa ja velvoittaa koulutuksen järjestäjiä laatimaan opetussuunnitelman, jonka tulee sisältää toimenpiteet koulutukselle annettujen tehtävien ja tavoitteiden saavuttamiseksi (L 630/1998, 5§). Koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelma on julkinen asiakirja. Opetussuunnitelma säätelee ja ohjaa koulutuksen järjestäjän toteuttamaa koulutusta ja opetukseen läheisesti liittyvää muuta toimintaa. Opiskelijoiden oikeusturvan takaamiseksi opetussuunnitelman tulee antaa opiskelijoille riittävät tiedot tutkintoon sisältyvistä tutkinnon osista ja opinnoista, arvioinnista ja opintojen suorittamiseen liittyvistä järjestelyistä. Opetussuunnitelma on laadittava siten, että se mahdollistaa opiskelijoille yksilölliset ammatillisten opintojen valinnat sekä lukio-opintojen – ja ylioppilastutkintojen suorittamisen. Opetussuunnitelma toimii myös sisäisen ja ulkoisen arvioinnin pohjana ja antaa mahdollisuuden arvioida koulutuksen järjestäjän toteuttaman koulutuksen vaikuttavuutta (Ammatillisen perustutkinnon perusteet, määräys 35/011/2009.)

Tulevaisuusluotain-hankkeen loppuraportin mukaan (EK 2006b) työelämän merkitys rakentuu luovien ihmisten ympärille. Luovuuden ohella yrittäjäys, rohkeus ja terve itsetunto ovat keskeisiä menestystekijöitä. Tulevaisuuden yrityksissä työskentelee osaajia, joiden tehtävät painottuvat joko ratkaisujen toteuttamiseen (tekijät), osaamisen soveltamiseen asiakkaan tarpeiden mukaisesti (soveltajat) tai kehittämiseen ja uuden luomiseen (näkijät). Tekijöiden osalta puhutaan monitaitoisuudesta, soveltajien ja näkijöiden monitieteellisyydestä. Osaamistason nousu mahdollistaa työtehtävien laaja-alaisuuden, mikä taas johtaa vähitellen eri ammattiryhmien rajojen hämärtymiseen. Osaamistason nousu merkitsee sitä, että henkilöstöllä on paremmat valmiudet hallita yhä laajempia kokonaisuuksia. Laaja-alaisella osaamisella ei tarkoiteta sitä, että yksi ihminen osaa kaiken. Työn luonteen ennakoitaan muuttuvan, uusia ammatteja syntyy ja vanhoja häviää. Suunnittelu-, valvonta-, ohjaus- ja huoltotyön määrä

lisääntyy. Eri alojen toiminta kytkeytyy voimakkaasti yhteen ja toimintojen rajapinnoille syntyy kokonaan uusia toimialueita, joiden toiminta poikkeaa radikaalilla tavalla perinteisten alojen toiminnasta (Ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämis-tutkimus, loppuraportti 2010, 24, verkkojulkaisu)

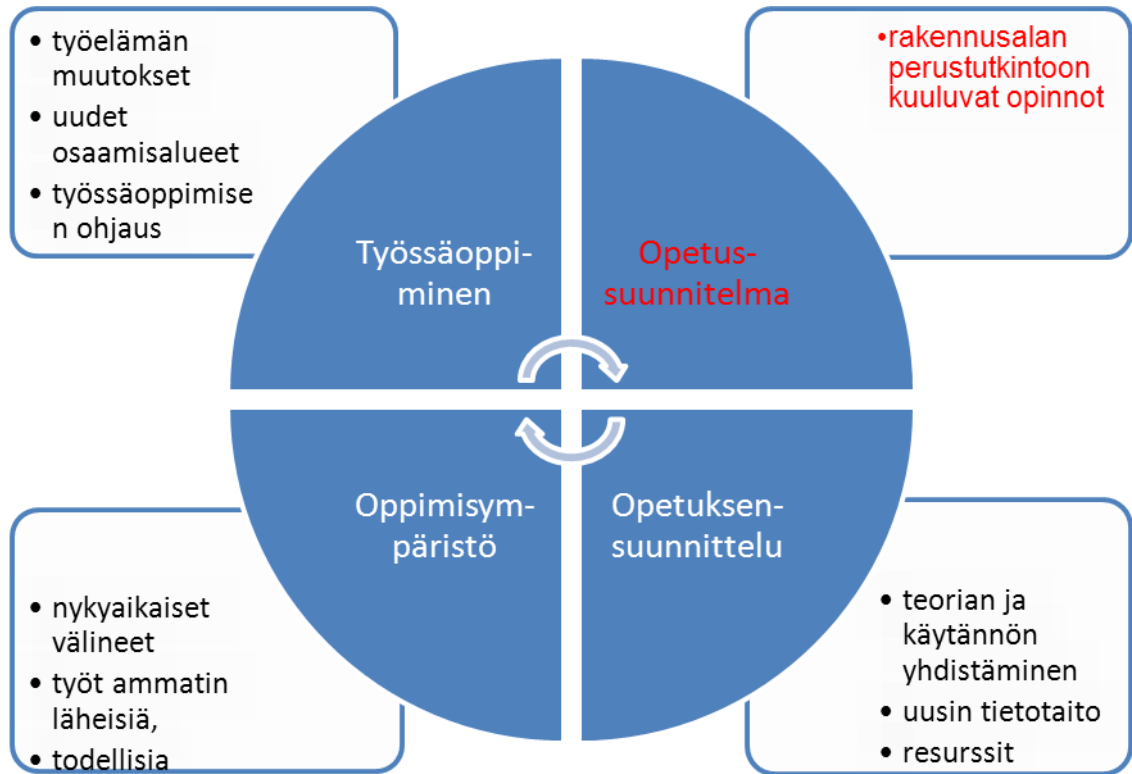
Kasvavan työllisyyden ammattiryhminä nähdään rakennusalan työ, palvelutyö, sosiaali- ja terveysala, opetus- ja kasvatustyö, kulttuuri- ja tiedotustyö ja muu johto- ja asiantuntija työ. Laskevan työllisyyden ammattiryhmiin kuuluu maa- ja metsätalous-työ, toimistotyö ja turvallisuusalan työ. Vakiintuvan työllisyyden ammattiryhminä ovat teollisuuden työt ja liikenne- ja logistiikkatyö (Ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämis-tutkimus, loppuraportti 2010, 26). Loppuraportin mukaan ammatillisen koulutuksen haasteena on vastata erilaisten yksilöiden ja työelämän osaamistarpeisiin sekä antaa valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Tulevaisuuden työvoimatarpeista korostuva erityisesti geeniset ominaisuudet, joilla tarkoitetaan esimerkiksi ongelmanratkaisukykyä, analyyttistä päättelykykyä, kriittistä ajattelua, aineistojen hallintaa sekä kommunikaatiotaitoja.

Työelämässä tapahtuu muutoksia, syntyy uusia ammattiryhmiä, työtehtävien sisältö muuttuu sekä osaamisvaatimukset kasvaa. Työelämään siirtyminen edellyttää vahvaa ammattiosaamista ja yhteistyökykyä. Näiden haasteiden tunnistaminen ja niihin vastaaminen yhteistyössä yritysten kanssa luo hyvän pohjan uusille rakennusalan ammattilaisille selviytyä tulevista haasteista.

4.3 Tutkimuksen tavoitteet

Kyselytutkimuksen tavoitteena oli rakennusalan perustutkinnon käytännön töiden ja oppimisympäristön kehittäminen työelämälähtoisemmäksi sekä tulevia opiskelijoita palvelevaksi kokonaisuudeksi. Tässä tutkimuksessa pyritään kyselytulosten avulla selvittämään, miten koulutusta pitäisi valmistuneiden opiskelijoiden mielestä parantaa. Kyselyiden tuloksia verrataan myös päättökyselyjen tuloksiin, jolloin voidaan verrata tuloksia, miten koulutuksen on muuttunut ajan myötä. Tutkimuksen tavoitteena on saada kyselyyn vastanneilta tieto siitä, mitä rakennusalan koulutusta pitäisi parantaa ja missä koulutus on onnistunut ja vastaako koulutuksesta saatu tietotaito nykyisiä työelämän haasteita. Lisäksi pyritään selvittämään, millaisena opiskelijat kokivat koulutuksen aikaisen oppimisympäristön ja vastasiko koulutus niitä tavoitteita, mitä opiskelijalla oli, kun hän aloitti opinnot.

Opetussuunnitelmaa kehitettäessä on rakennettava ketju koko opetustapahtumalle, jossa kehitysalueena on vanhan kehittäminen ja uuden tiedon luominen. Kuvassa 2 esitetään rakennusalan koulutuksen kehittämisen eri vaiheita.

Kuva 2. Opetussuunnitelmaan vaikuttavia tekijöitä.

Rakentaminen on toimintaa, jonka tarkoituksena on parantaa, säilyttää ja uudistaa elinympäristöä siten, että se tyydyttää fyysisiä, sosiaalisia ja henkisiä tarpeitamme. Rakennetulla ympäristöllä on keskeinen merkitys ihmisen hyvinvoinnille. Lisäksi rakennusalan toimintaa ohjaavia periaatteita ovat ympäristötietoisuus, elinkaariajattelu ja vastuu rakennetusta ympäristöstä sekä luonnon elinkelpoisuudesta ja monimuotoisuudesta (rakennusalan perustutkinto 1999, 13–14, verkkojulkaisu)

Alan opettajilla tulee olla myös selkeä näkemys uudistustarpeista, jotka voivat olla lähtöisin opiskelijapalautteista tai työelämän tarpeista. Opetussuunnitelman uudistaminen aiheuttaa muutoksia moneen eri opetustilanteeseen. Uuden luominen yleensä edellyttää, että vanhan on väistytävä, vaikka olemassa olevat opintojaksot ja menetelmät on todettu tarpeellisiksi. Tämä aiheuttaa muutoksia opetukseen ja opetustiloihin. Myös opettajien oma ammatillinen osaamisen ja resursointitarpeet joutuvat muutoksien vuoksi koetukselle. Tarvitaan lisää yhteistyötä eri toimittajien, koulutuksen ja työelämän välille sekä alojen asiantuntijoiden kanssa (osaava opettaja OPH, 2010–2020, 121, verkkojulkaisu).

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen opettajilla on yleensä pitkä ura opetustehtävistä. Ongelmia voi tuottaa käytännön töiden harjoituksien laatiminen sekä ohjaus, mikäli ammattitaitoa ei jatkuvasti pidetä yllä, vaikka alan kokemusta onkin. Joiltakin alan opettajilta puuttuu käytännön työkokemus kokonaan. Kahden kuukauden työelämäjakso osaamisen saamiseen on riittämätön. Toisen asteen ammatillisen opettajan tärkein osaamisalue on tietää ja tuntea opetettava asia sekä innostua opiskelijoiden ohjaamisesta. Opettajalla tulee olla käytännön työkokemusta, ja hänen on osattava itse tehdä opetettavat asiat, ennen kuin hän osaa ohjata muita, myöskään asian tietäminen teoriassa tai työn tekemisen näkeminen ei anna riittävää osaamista (osaava opettaja OPH, 2010–2020, 139, verkkojulkaisu).

Opetus- ja harjoitusmateriaalien sekä työsalien työskentelyn kehittäminen on myös tärkeässä roolissa, kun opetusta suunnitellaan. Ei pidä myös unohtaa työssäoppimapaikkojen tärkeyttä, koska ne ovat yleensä opiskelijoiden ensimmäinen kosketus varsinaiseen työelämään ja -yhteisöön.

Rakennusala kuuluu Työvoima 2025 tutkimuksen mukaan kasvaviin ammattialoihin. Lisäksi kasvava korjausrakentamisen lisää rakentamisen tarvetta, se on jo lähes puolet koko rakennuskannasta. Tulevaisuudessa rakennusalan on arvioitu lisääntyvän noin 10 prosenttia. Noin 65 % työllisistä siirtyy kyseisiin tehtäviin rakentamisen toimialalla. Rakentamiseen on myös tullut uusia osaamisalueita, kuten perusparannus ja kunnossapito. Tämän työllistämisaikutus on merkittävä erityisesti alan pienyrityksissä (Työvoima 2025, työministeriö 2007, 297, verkkojulkaisu).

Koulutuksen järjestäjällä on oltava selkeä kuva, miksi koulutetaan, miten koulutetaan, missä koulutetaan, sekä millä tavoin voidaan opiskelijoiden eri suuntautumisvaihtoehdot ottaa huomioon. Nämä edellä mainitut seikat luovat haasteita varsinaisen opetuksen käytännön järjestelyihin.

Kyselytutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten koulutusta pitäisi valmistuneiden opiskelijoiden mielestä parantaa ja kehittää seuraavien osa-alueiden osalta:

- ovatko opetustilat ja -työvälineet ajanmukaiset
- opetuksen laatu ja opettajien ammattitaito
- kuinka varmistetaan opiskelun mielenkiintoisuus ja kuinka opiskelija motivoidaan kyseisen tutkinnon tai tutkinnon osan suorittamiseen.
- mitkä seikat ovat avainasemassa työllistymiselle koulutuksen jälkeen

5 TUTKIMUSMENETELMÄ

5.1 Kvantitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa keskeisiä asioita ovat johtopäätökset aiemmista tutkimuksista, aiemmat teoriat, käsitteiden määrittelykoehenkilöiden tai tutkittavien henkilöiden valinta sekä havaintoaineiston soveltuvuus määrälliseen että numeeriseen mittaamiseen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009,140). Vilkkaan (2007, 14) mukaan määrällisessä tutkimusmenetelmässä käsitellään tutkittavia asioita numeroiden avulla. Tutkittava tieto saadaan numeroina tai vaihtoehtoisesti ryhmitellään numeraaliseen muotoon. Numerotiedot tulkitaan, selitetään sanallisesti sekä samalla selvitetään, miten eri asiat liittyvät toisiinsa tai eroavat toisistaan.

Aineiston keräyksen yksi yleisimpiä muotoja on kysely. Se tunnetaan survey-tutkimuksen keskeisenä menetelmänä. Termi tarkoittaa sellaisia kyselyn, haastattelun ja havainnoinnin muotoja, joissa aineisto kerätään standardoidusti ja joissa kohdehenkilöt muodostavat otoksen tai näytteen tietyistä perusjoukosta. Standardoituus tarkoittaa tässä tutkimuksessa, että jos haluaa esimerkiksi saada selville, mikä työllisyystilanne valmistuneilla opiskelijoilla on, tätä asiaa on kysyttävä kaikilta vastaajilta samalla tavalla (Hirsjärvi ym. 2009,193). Heikkilä (2010,189) esittää, että tutkimusongelman perusteella päätetään aineiston keräystapa, mikä on kohderyhmä ja mikä tiedonkeruumenetelmä tilanteeseen parhaiten sopii. Käytetäänkö posti- tai puhelin-kyselyä. Kysely voidaan myös suorittaa käyntihaastatteluna tai tehdä myös informoitu kysely, joka on kirjekyselyn ja henkilökohtaisen haastattelun välimuoto.

Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä, koska tällä tavalla voidaan tutkimuksen vastauksien sisältöä parhaiten selvittää sekä suorittaa vertailua muihin kyselyihin. Tutkimustyyppiä valittiin survey-tutkimus ja tarvittava aineisto kerättiin kyselylomakkeilla, jotka lähetettiin sähköisessä muodossa www-kyselynä sekä postikyselynä. Saadut aineistot koottiin sähköiseen muotoon webropol-ohjelmalla ja tulokset kuvailtiin sanallisesti ja havainnollisesti taulukoin.

5.2 Kyselylomakkeiden suunnittelu ja laadinta

Lomakkeiden suunnittelussa edellytetään kirjallisuuteen tutustumista, tutkimusongelmien pohtimista ja täsmentämistä, käsitteiden määrittelyä ja tutkimusasetelmien valintaa. Suunniteltaessa tulee ottaa huomioon myös se, miten aineistoa käsitellään, miten tiedot syötetään ja millä tavalla tulokset halutaan raportoida. Tutkijan tulee tietää, mihin kysymyksiin hän etsii vastausta. On selvitettävä, mitkä ovat ne taustatekijät, joilla voi olla vaikutusta tutkittaviin asioihin. Tutkijan on varmistuttava siitä, että esitetyt kysymykset antavat vastauksen selvitettävään asiaan. Kysymyksiä ei voi enää muuttaa, kun kyselylomakkeet on lähetetty ja tiedot saatu. (Heikkilä 2010, 47.)

Kyselylomakkeiden kysymykset ovat yleensä seuraavista kolmesta muodossa: avoimet kysymykset, monivalintakysymykset ja asteikoihin perustuvat kysymykset. Avoimien kysymykset antavat vastaajalle mahdollisuuden sanoa, mitä mieltä hän todella on esitetystä asiasta. Monivalintakysymykset sallivat vastaajien vastata kysymykseen niin, että vastauksia voidaan mielekkäästi vertailla ja vastauksia on helpompaa käsitellä ja analysoida tietokoneella. Asteikkokysymyksissä esitetään erilaisia väittämiä ja vastaajan on tehtävänä valita niistä se, miten vahvasti hän on samaa mieltä tai eri mieltä esitetyn väittämän kanssa. Eräs asteikkokysymyksiä esittävä muoto on Likertin mielipideasteikko. (Hirsjärvi ym. 2009, 198–201.)

Tutkimusta varten laadittiin kyselylomakkeet vuosina 2003–2008 valmistuneille rakennusalan opiskelijoille (n=193). Kyselylomakkeiden laadinnassa ja kysymysten muotoilussa käytettiin Savon ammatti- ja aikuisopiston opiskelijoille suunnattua päätökyselymallia pohjana. Vastauksien analysointiin ja tulosten raportointiin käytettiin webropol tilasto-ohjelmaa.

Valmistuneille opiskelijoille suunnatussa kyselyssä oli 25 kpl monivalintakysymystä, 52 kpl Likertin asteikolla olevia kysymyksiä ja 6 kpl avoimia kysymyksiä (liite 1). Likertin asteikko oli 5-portainen ja mielipidekysymykset muodostivat joko nousevan tai laskevan skaala. Asteikon toisessa päässä on yleensä *täysin samaa mieltä* ja toisessa *täysin eri mieltä* oleva vaihtoehto (Hirsjärvi ym. 2009, 200).

Opinnäytetyön kyselylomakkeiden valmistuttua laadittiin myös saatekirje (liite 2), jossa kerrottiin tutkimuksesta, vastanneiden kesken suoritettavasta arvonnasta palkintoineen sekä annettiin palautusohjeet, postitettaviin kyselyihin lisättiin myös valmiiksi maksettu palautuskuori. Vastausaikaan annettiin 3 viikkoa. Samanaikaisesti lähetettiin myös sähköinen kysely internetin välityksellä. Sähköisessä kyselyssä jouduttiin selvittämään usean osoitteen kirjoitusmuoto, jotta kysely menisi perille

Taulukko 4. Yhteenveto kyselylomakkeesta, miten kysymykset ja väittämät jakautuvat valmistuneille opiskelijoille suunnatussa lomakkeessa.

Kysymysten sisältö ja muoto	Kysymysnumero
Vastaajan taustatiedot, työllistyminen (monivalintakysymyksiä)	1-24
Rakennusalan perustutkinnon koulutukseen liittyvät kysymykset, opetuksen laatu, opetusympäristö, työssäoppiminen ja jne. (asteikoihin perustuvat väittämät)	26; väittämät 1-52
Koulutuksen hyvät puolet	27
Koulutuksen huonot puolet	28
Työssäoppimisen hyvät puolet	29
Työssäoppimisen huonot puolet	30
Työllistymiseen vaikuttavat seikat	31
Koulutuksen kehittäminen (avoimia kysymyksiä)	32

5.3 Kyselyyn osallistujien kartoitus

Opinnäytetyölle saatiin lupa 12.12.2009, jolloin oli myös ensimmäinen yhteinen pala-veri tutkimuksen tilaajan ja opinnäytetyön valvojan kanssa. Heti luvan saamisen jälkeen kartoitettiin 2003–2008 rakennusalan perustutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden sähköposti- ja postiosoitteet. Työssä käytettiin koulun tietojärjestelmää. Sieltä etsittiin opiskeluaikaiset tiedot, valmistumisvuodet, osoitteet, puhelinnumerot ja niitä verrattiin internetistä saatuihin henkilörekisteritietoihin. Henkilötiedot varmistettiin soittamalla kyseiselle henkilölle ja samalla kerrottiin tulevasta kyselystä ja missä muo-

dossa kysely voidaan lähettää. Sähköpostiosoitteet syötettiin webropol-ohjelmaan. Kyselyyn osallistuvien kartoittaminen kesti noin 3 kuukautta.

5.4 Aineiston kerääminen ja analyysi

Kerätyn aineiston tutkinta ja analyysi on tutkimuksen ydinasioita. Analyysivaiheessa tutkijalle selviää, minkälaisia vastauksia hän on saanut ongelmiin. Ensimmäisessä vaiheessa aineiston järjestellään ja tiedot tarkistetaan: Onko aineistossa virheellisyksiä, puuttuuko tietoja ja onko joitakin kyselylomakkeita hylättävä. Jos vastaaja on muuten täyttänyt lomakkeen huolellisesti, mutta on jättänyt vastaamatta yhteen väitämään, on tuhlausta hylätä tällainen kysely. Tieto voidaan saada käyttämällä täydennyksenä vaikkapa keskiarvotietoa. Lisäksi tietojen saantia pyrittiin täydentämään, lähettämällä muistutus sähköpostina tai soittamalla, että kyselyt menivät varmasti perille. Toisessa vaiheessa saadut tiedot tallennettiin analyysiä varten (Hirsjärvi ym. 2009, 221–222).

Kyselyn vastausprosentti oli seuraava:

- kyselylomakkeita lähetettiin 193 kpl 2003–2008 valmistuneille rakennusalan opiskelijoille, kyselyistä palautettiin 92 kpl (n=92) ja vastausprosentiksi muodostui 47,7.

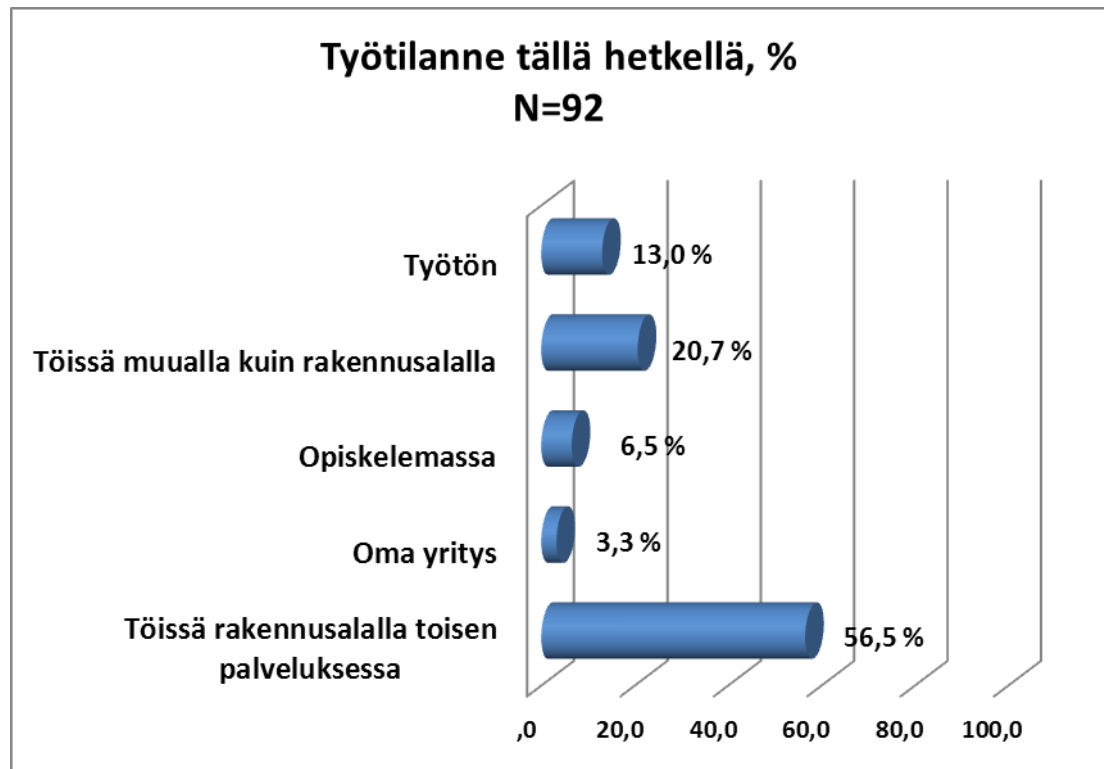
Kysely toteutettiin webropol-ohjelmalla ja tiedot siirrettiin SPSS-ohjelmaan tilastointia ja analyysiä varten. Tuloksista tulostettiin tietoja, jotka kyseiselle tutkimukselle olivat olennaisia. Keskeisiä tutkimuksen aiheita oli, miten valmistuneet opiskelijat olivat työlistyneet alalle, koulutuksen laatu, oppimisympäristöt, jatkokouluttautuminen, ammatinvaihdot sekä miten hyvin koulutuksen valinta oli onnistunut.

Tutkimustyön loppuvaiheessa pidettiin lisäksi yritysten edustajien kanssa yhteinen kehittämispalaveri, jossa tutkimustyön sisältöä analysoitiin ja pyrittiin etsimään keskeisiä kehityssuuntia ja ratkaisuja, kuinka oppilaitoksen kanssa yhdessä voidaan rakennusalan koulutusta ja yhteistyötä parantaa.

6 KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET

6.1 Valmistuneiden opiskelijoiden työllistyminen

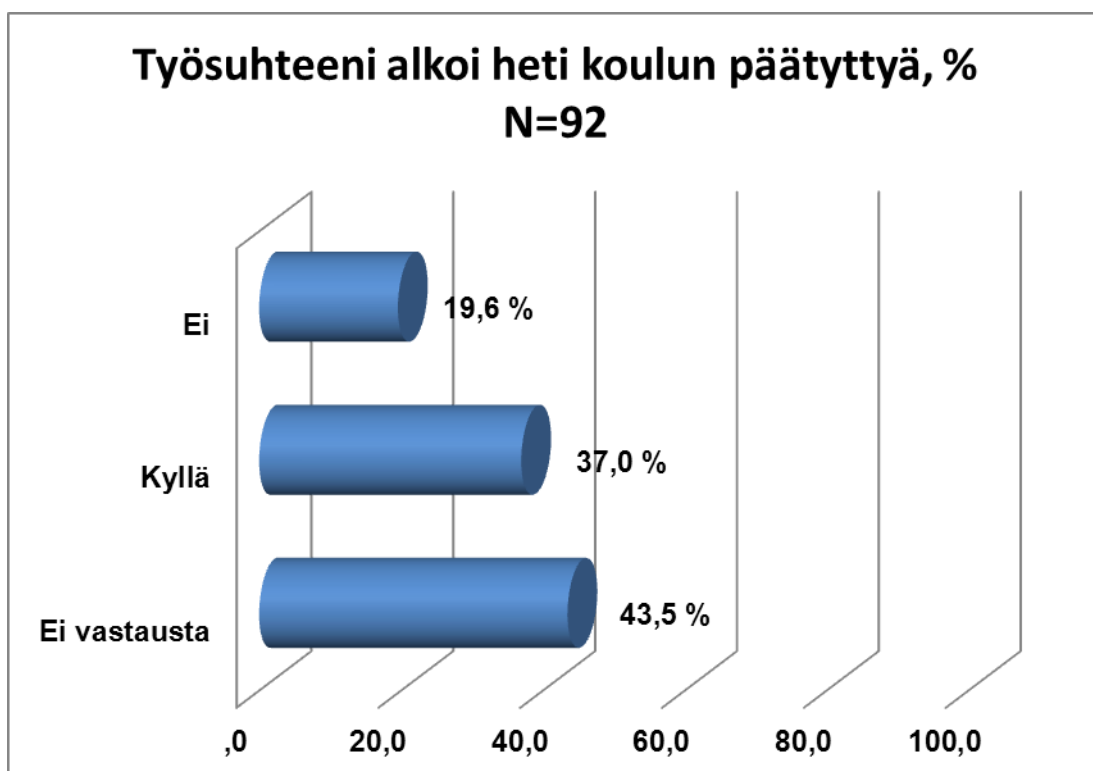
Kyselyn aikana (toukokuu 2010) töissä rakennusallalla oli 56,5 % vastanneista. Oman yrityksen oli perustanut 3,3 %, Opiskelemassa oli 6,5 % valmistuneista. Eri alalla työskenteli 20,7 %. Työttömien määrä on 13 % vastanneista, kyselyn ajankohdalla on merkitystä millainen on rakennusalan työllistymistilanne (kuvio 1).

KUVIO 1. 2003 - 2008 valmistuneiden rakennusalan perustutkinnon suorittaneiden työtilanne toukokuussa 2009

Seuraavalla kysymyksellä pyrittiin selvittämään, pääsikö vastavalmistunut opiskelija koulutusta vastaavaan työhön heti opiskelun päätyttyä.

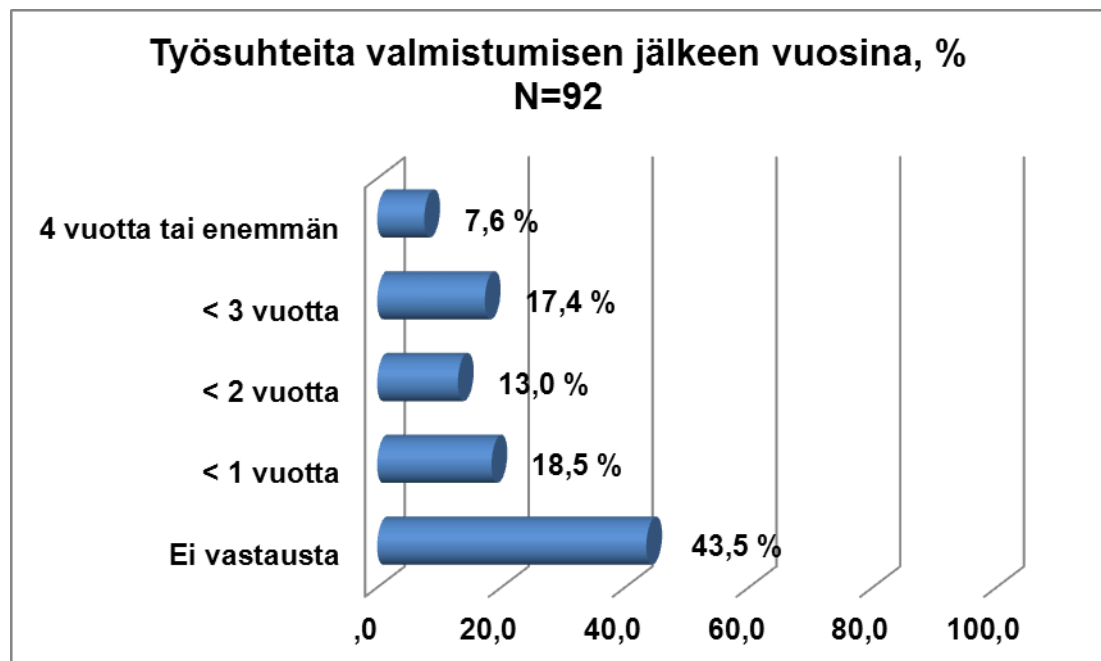
Opiskelun päätyttyä työllistyi heti 37 % vastanneista (34 kpl). Valmistumisen jälkeen ei työllistynyt 19,6 % (18 kpl) ja kysymykseen ei vastannut 43,5 % (40 kpl). Työllistyminen sijoittuu 2003 - 2008 kesäkuulle, jolloin työllisyysuhdanteilla on merkitystä. Heti koulutuksen jälkeiseen työllistymiseen vaikuttaa valmistuneen opiskelijan ikä. Yleensä opiskelijat ovat 18 vuotta täyttäneitä ja aloittavat asevelvollisuuden heti koulun päätyttyä heinäkuussa, joka voi olla syynä työsuhteen viivästymiselle (kuvio 2).

KUVIO 2. Opiskelijoiden työllistyminen heti koulutuksen jälkeen

Seuraavalla kysymyksellä pyrittiin selvittämään, miten valmistuneet opiskelijat ovat pysyneet saman työnantajan palveluksessa. Kyselyyn vastanneista työsuhdetta on ollut seuraavasti, yksi työsuhde 18,5 % (17 kpl), kaksi työsuhdetta 13 % (12 kpl), kolme työsuhdetta 17,4 % (16 kpl) neljä tai yli työsuhdetta 7,6 % (7 kpl). Ei kysymykseen vastanneiden osuus oli 43,5 % (40 kpl)

Työsuhteiden määriin vaikuttaa olennaisesti valmistumisvuosi. Vastanneiden työssäoloaika vaihtelee 2 vuodesta 7 vuoteen (kuvio 3).

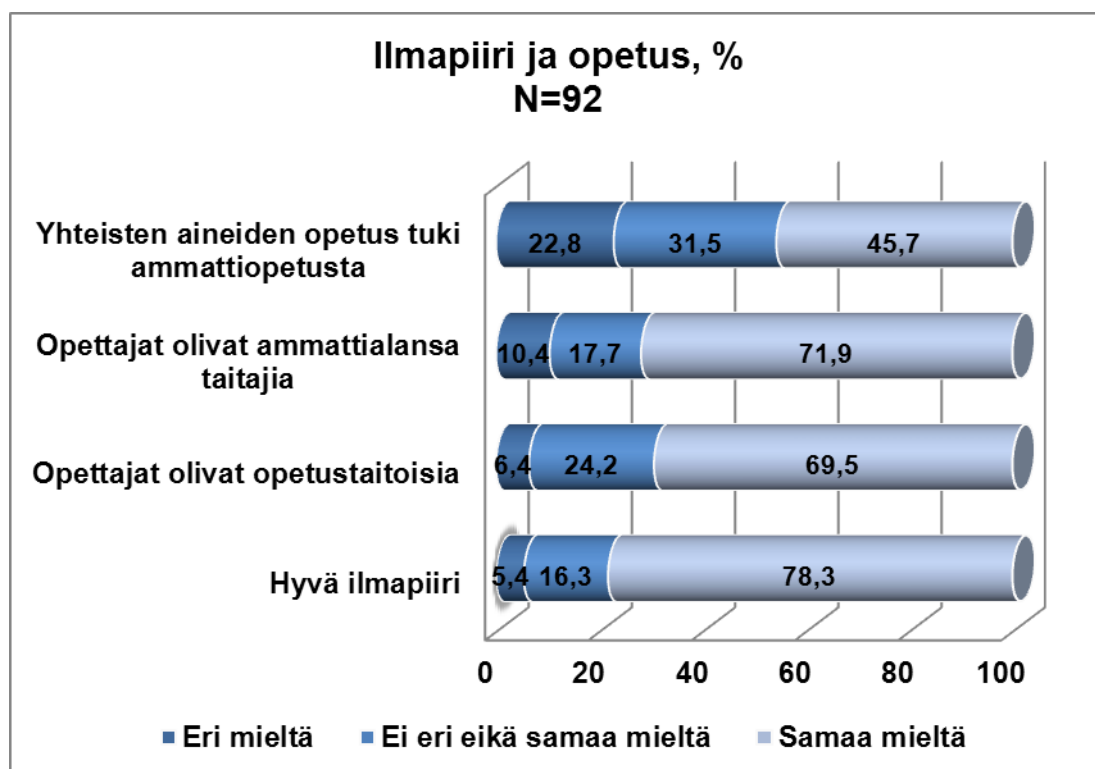

KUVIO 3. Työsuhteita valmistumisen jälkeen.

6.2 Opetuksen ja oppimisympäristön laatu sekä koulutuksen vaikuttavuus opiskelijoiden työllistymiseen

Seuraavilla mielipidekysymyksillä pyrittiin selvittämään oppimisympäristön ja opetuksen laatua. Kysymykset oli laadittu 5-portaisella asteikolla, täysin eri mieltä, eri mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, samaa mieltä ja täysin samaa mieltä. Vastaukset on muutettu 3-portaiseen asteikkoon siten, että täysin saa mieltä ja samaa mieltä yhdistetty ja täysin eri mieltä ja eri mieltä yhdistetty. Kyselyyn vastasi 92 kpl. Kysymykset olivat seuraavat (kuvio 4):

1. Yhteisten aineiden opetus tuki ammattiopetusta.
2. Opettajat olivat ammattialansa taitajia.
3. Opettajat olivat opetustaitoisia.
4. Oppilaitoksessa vallitsi hyvä ilmapiiri.

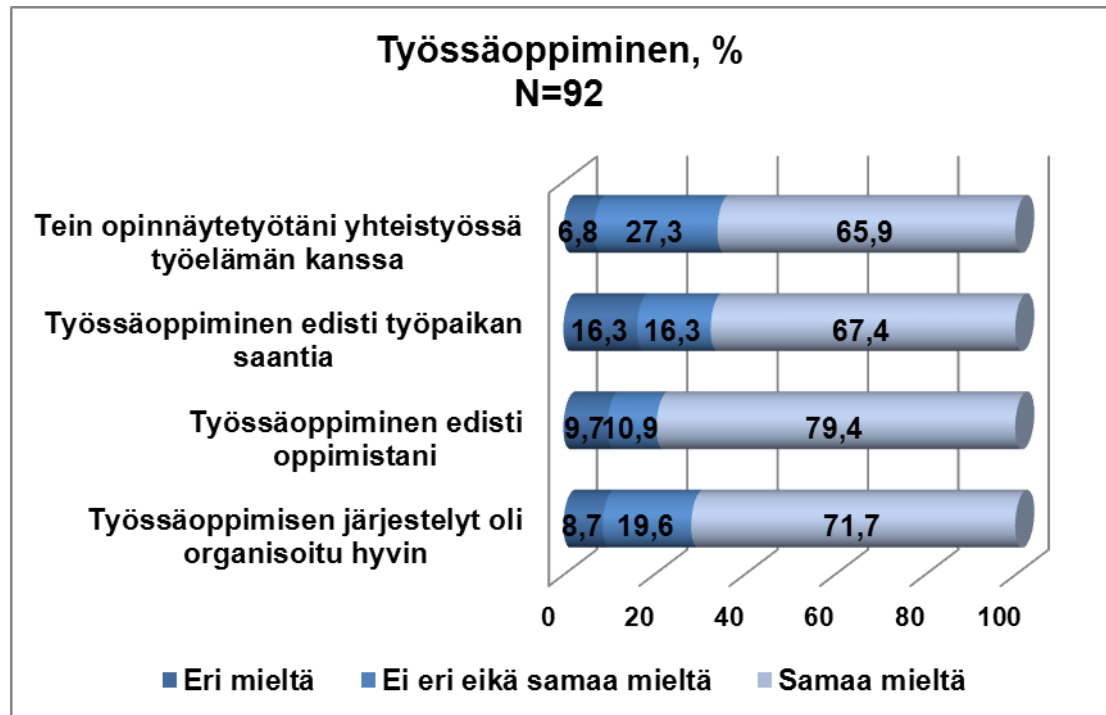

KUVIO 4. Kysymykseen vastanneiden mielipidejakauma, millaisen yleisvaikutelman opiskelijat saivat opetuksesta ja oppilaitoksesta

1. Vastanneista 45,7 % (42 kpl) oli samaa mieltä, että yhteisten aineiden opetus tuki ammattiopetusta. 22,8 % (21 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että yhteisten aineiden opetus tukisi ammattiopetusta ja 31,5 % (29 kpl) ei ilmaissut kantaansa.
2. Vastanneista 71,9 % (66 kpl) oli samaa mieltä, että opettajat olisivat ammattialansa taitajia. 10,4 % (10 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että opettajat olisivat ammattialansa taitajia ja 17,7 % (23 kpl) ei ilmaissut kantaansa.
3. Vastanneista 69,6 % (64 kpl) oli samaa mieltä, että opettajat olivat opetustaitoisia, 6,4 % (6 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että opettajat olivat opetustaitoisia ja 24,2 % (22 kpl) ei ilmaissut kantaansa.
4. Vastanneista 78,3 % (72 kpl) oli samaa mieltä, että oppilaitoksessa ja opetustapahtuman aikana oli hyvä ilmapiiri, 5,4 % (5 kpl) vastanneista oli eri mieltä hyvästä ilmapiiristä ja 16,3 % (15 kpl) ei ilmaissut kantaansa.

Seuraavilla mielipidekysymyksillä pyrittiin selvittämään, miten työssäoppimisjaksot vaikuttavat opiskeluun, työllistymiseen ja miten opiskelijat suhtautuivat työssäoppimisjaksoihin. Kysymykset olivat seuraavat (kuvio 5):

1. Tein opinnäytetyöni yhteistyössä työelämän kanssa.
2. Työssäoppiminen edisti työpaikan saantia.
3. Työssäoppiminen edisti oppimistani.
4. Työssäoppimisen järjestelyt oli organisoitu hyvin.

KUVIO 5. Työssäoppimisen vaikutus koulutukseen ja työllistymiseen

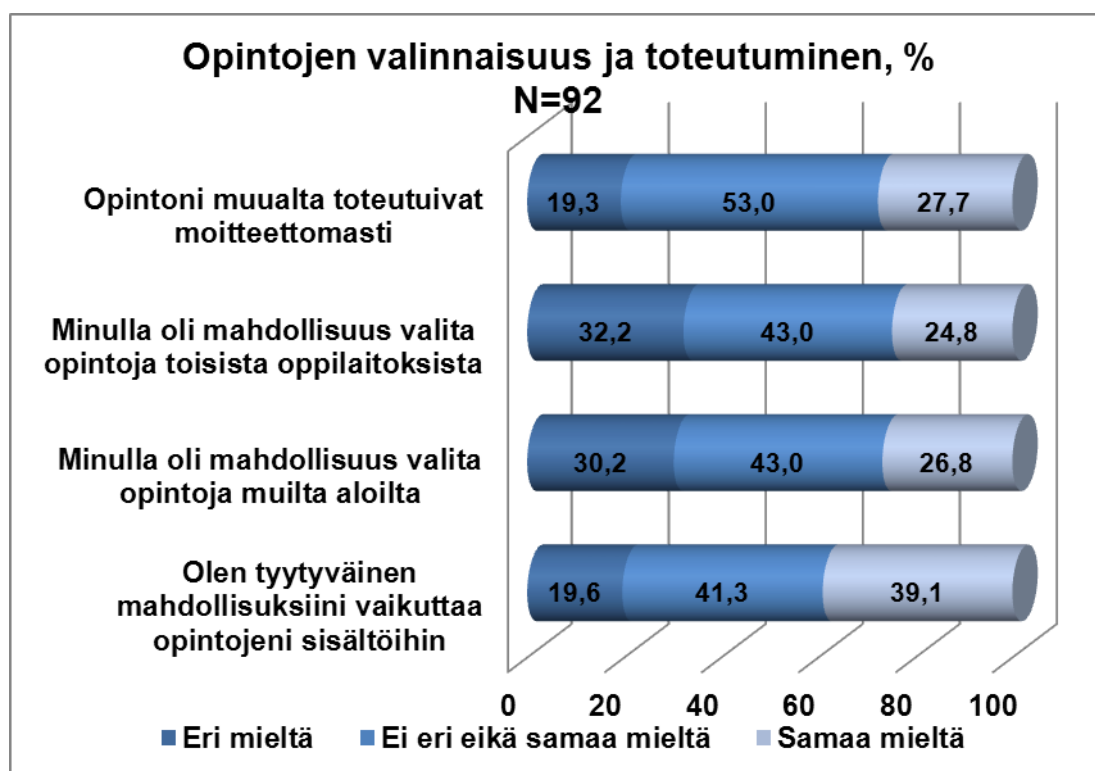
1. Vastanneista 65,9 % (60 kpl) oli samaa mieltä, että tein opinnäytetyöni yhteistyössä työelämän kanssa, 6,8 % (6 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että tein opinnäytetyöni yhteistyössä työelämän kanssa ja 16,3 % (26 kpl) ei ilmaissut kantaansa.
2. Vastanneista 67,4 % (62 kpl) oli samaa mieltä, että työssäoppiminen edisti työpaikan saantia, 16,3 % (15 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että työssäoppiminen edisti työpaikan saantia ja 16,3 % (15 kpl) ei ilmaissut kantaansa.
3. Vastanneista 79,4 % (73 kpl) oli samaa mieltä, että työssäoppiminen edisti oppimistani, 9,7 (9 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että työssäoppiminen edisti oppimistani ja 10,9 % (11 kpl) ei ilmaissut kantaansa.

4. Vastanneista 71,7 % (66 kpl) oli samaa mieltä, että työssäoppimisen järjestelyt oli organisoitu hyvin, 8,7 % (8 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että työssäoppimisen järjestelyt oli organisoitu hyvin ja 19,6 % (18 kpl) ei ilmaissut kantaansa.

Seuraavilla mielipidekysymyksillä pyrittiin selvittämään, miten opiskelijat kokivat opiskelun aikana mahdollisuuden valita eri tutkinnon osia ja miten opintojen aikana oli mahdollisuus vaikuttaa opintojen sisältöihin. Kysymykset olivat seuraavat

(kuvio 6):

1. Opintoni muualta toteutuivat moitteettomasti.
2. Minulla oli mahdollisuus valita opintoja toisista oppilaitoksista.
3. Minulla oli mahdollisuus valita opintoja muilta aloilta.
4. Olen tyytyväinen mahdollisuuksiini vaikuttaa opintojen sisältöihin.

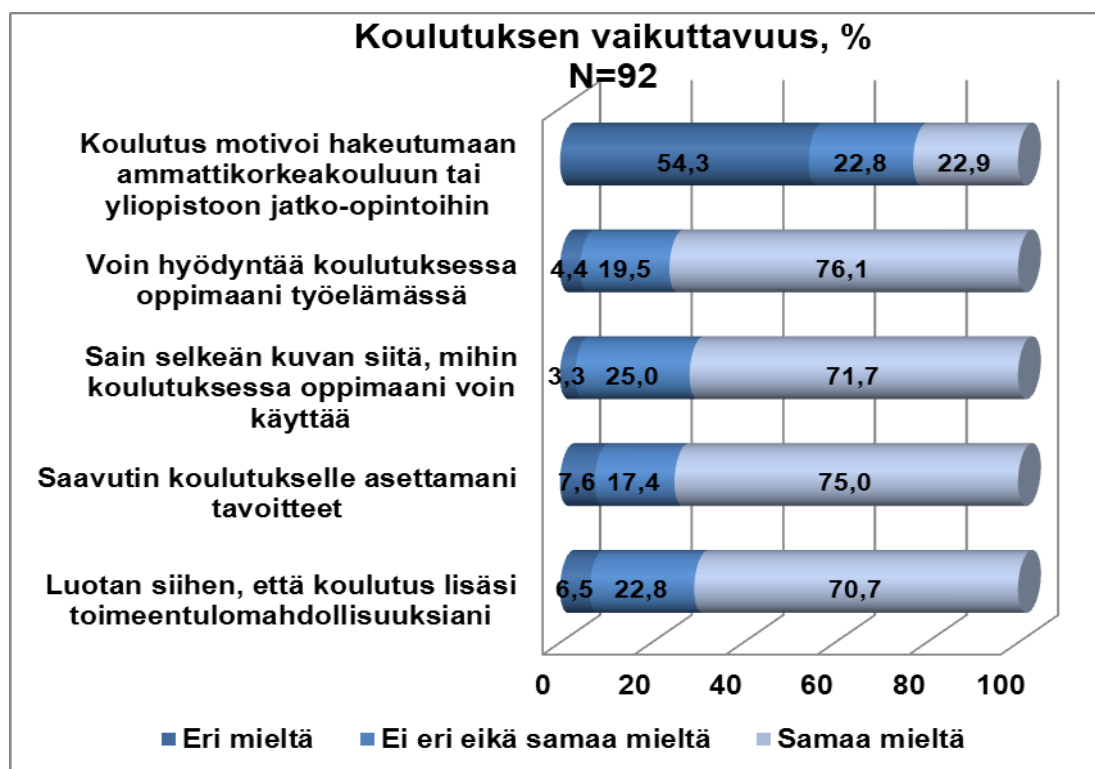
KUVIO 6. Kysymykseen vastanneiden mielipidejakauma toteutuksen ja valinnaisuuden toteutumisesta opiskelun aikana

1. Vastanneista 27,7 % (25 kpl) oli samaa mieltä, että opintoni muualta toteutuivat moitteettomasti, 19,3 % (18 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että opintoni muualta toteutui moitteettomasti ja 53 % (49 kpl) ei ilmaissut kantaansa.

2. Vastanneista 24,8 % (28 kpl) oli samaa mieltä, että minulla oli mahdollisuus valita opintoja toisista oppilaitoksista, 32,2 % (30 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että heillä oli mahdollisuus valita opintoja toisista oppilaitoksista ja 43 % (34 kpl) ei ilmaissut kantaansa.
3. Vastanneista 26,8 % (25 kpl) vastanneista oli samaa mieltä, että heillä oli mahdollisuus valita opintoja muilta aloilta, 30,2 % (28 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että heillä oli mahdollisuus valita opintoja muilta aloilta ja 43 % (39 kpl) ei ilmaissut kantaansa.
4. Vastanneista 39,1 % (36 kpl) vastanneista oli samaa mieltä, että opiskelijalla oli mahdollisuus vaikuttaa opintojen sisältöihin, 19,6 % (18 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että opiskelijalla oli mahdollisuus vaikuttaa opintojen sisältöihin ja 41,3 % (38 kpl) ei ilmaissut kantaansa.

Seuraavilla mielipidekysymyksillä pyrittiin selvittämään, miten opiskelijat kokivat koulutuksen vaikuttavuuden jatko-opintoihin, kuinka koulutukselle annetut tavoitteet toteutuivat sekä miten koulutus ja työelämä liittyvät toisiinsa. Kysymykset olivat seuraavat (kuvio 6):

1. Koulutus motivoi hakeutumaan ammattikorkeakouluun tai yliopistoon jatko-opintoihin.
2. Voin hyödyntää koulutuksessa oppimaani työelämässä.
3. Sain selkeän kuvan siitä, mihin koulutuksessa oppimaani oin käyttää.
4. Saavutin koulutukselle asettamani tavoitteet.
5. Luotan siihen, että koulutus lisäsi toimeentulomahdollisuuksiani.

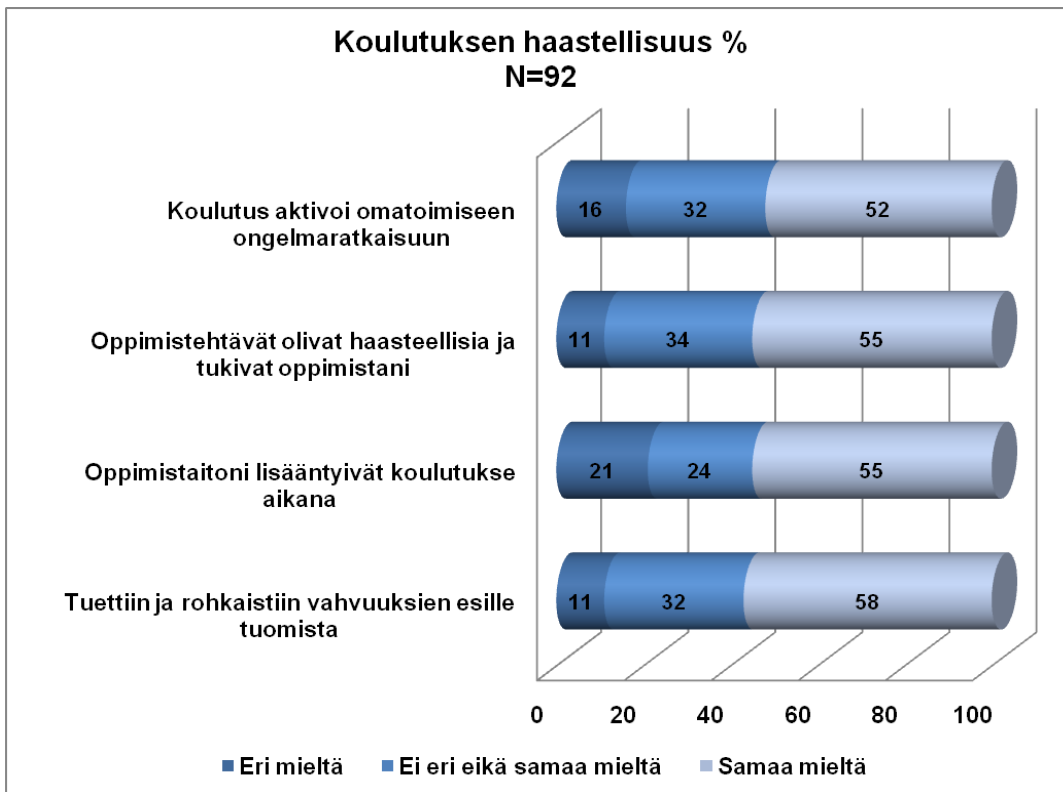
KUVIO 7. Kysymykseen vastanneiden mielipidejakauma, miten koulutukselle asetetut tavoitteet täyttyivät

1. Vastanneista 22,9 % (21 kpl) oli samaa mieltä, että koulutus motivoi hakeutumaan ammattikorkeakouluun tai yliopistoon jatko-opintoihin, 54,3 % (50 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että koulutus motivoi hakeutumaan ammattikorkeakouluun tai yliopistoon jatko-opintoihin ja 22,8 % (21 kpl) ei ilmaissut kantansa.

2. Vastanneista 76,1 % (70 kpl) oli samaa mieltä, että koulutuksessa oppiman voi hyödyntää työelämässä, 4,4 % (4 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että koulutuksessa oppiman voi hyödyntää työelämässä ja 19,5 % (18 kpl) ei ilmaissut kantaansa.
3. Vastanneista 71,7 % (66 kpl) oli samaa mieltä, että he saivat selkeän kuvan siitä, mihin koulutuksessa opitun voi käyttää, 3,3 % (3 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että mihin koulutuksessa opitun voi käyttää ja 25 % (23 kpl) ei ilmaissut kantaansa.
4. Vastanneista 75 % (69 kpl) oli samaa mieltä, että koulutuksessa opiskelija pääsi asettamiinsa tavoitteisiin, 7,6 % (7 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että koulutuksessa opiskelija pääsi asettamiinsa tavoitteisiin ja 17,6 % (16 kpl) ei ilmaissut kantaansa.

Seuraavilla mielipidekysymyksillä pyrittiin selvittämään koulutuksen haasteellisuus ja. Kysymykset olivat seuraavat (kuvio 8):

1. Koulutus aktivoi omatoimiseen ongelmaratkaisuun.
2. Oppimistehtävät olivat haasteellisia ja tukivat opetusta.
3. Oppimistaidot lisääntyivät koulutuksen aikana.
4. Tuettiin ja rohkaistiin vahvuuksien esille tuomista.

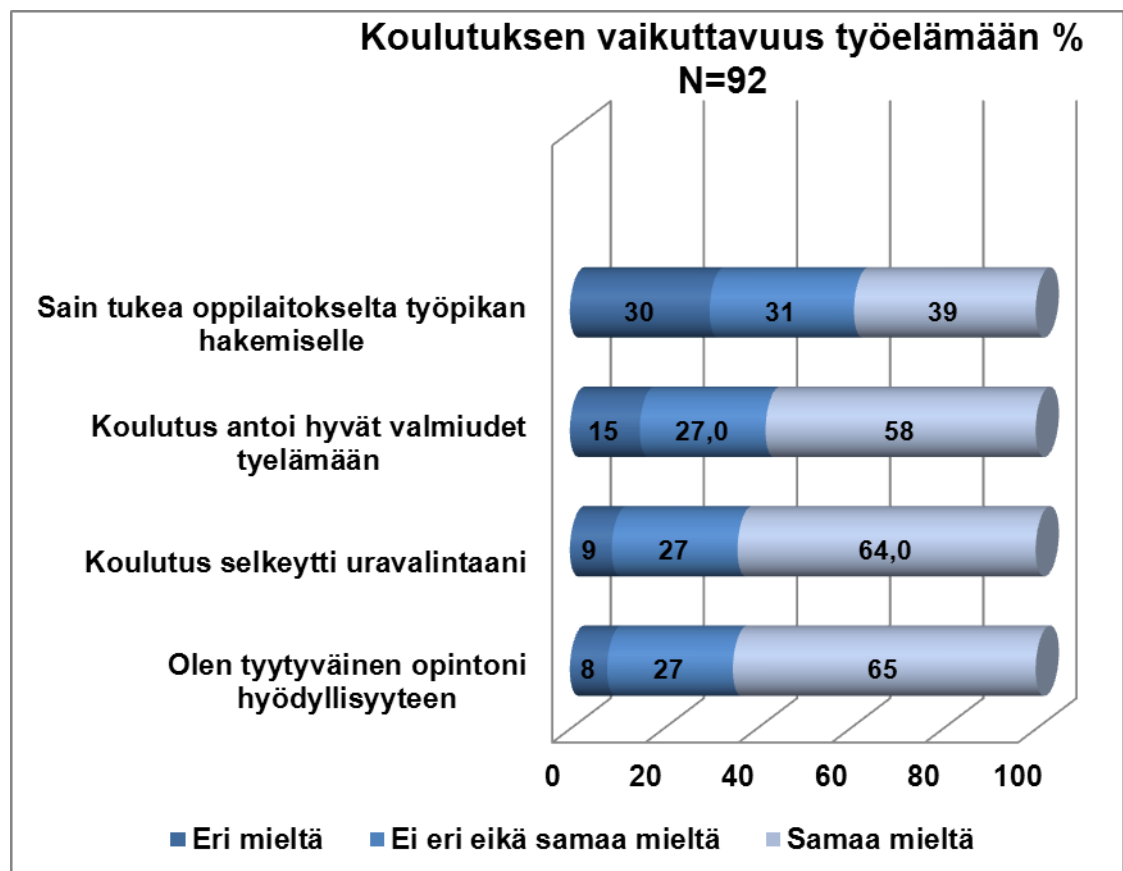
KUVIO 8. Kysymykseen vastanneiden mielipidejakauma koulutuksen vaativuudesta ja haasteellisuudesta

1. Vastanneista 52 % (48 kpl) oli samaa mieltä, että koulutus aktivoi omatoimiseen ongelmaratkaisuun, 16 % (15 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että aktivoi omatoimiseen ongelmaratkaisuun, 32 % (29 kpl) ei ilmaissut kantaansa.
2. Vastanneista 55 % (51 kpl) oli samaa mieltä, että oppimistehtävät olivat haasteellisia ja tukivat oppimistani, 11 % (10 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että oppimistehtävät olivat haasteellisia ja tukivat oppimistani, ja 34 % (31 kpl) ei ilmaissut kantaansa.

3. Vastanneista 55 % (51kpl) oli samaa mieltä, että oppimistaitoni lisääntyivät koulutuksen aikana, 24 % (22 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että oppimistaitoni lisääntyivät koulutuksen aikana ja 21 % (19 kpl) ei ilmaissut kantaansa.
4. Vastanneista 58 % (53 kpl) oli samaa mieltä, että koulutuksessa tuettiin ja rohkaistiin vahvuuksien esille tuomista, 11 % (10 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että koulutuksessa tuettiin ja rohkaistiin vahvuuksien esille tuomista ja 32 (29 kpl) ei ilmaissut kantaansa.

Seuraavilla mielipidekysymyksillä pyrittiin selvittämään koulutuksen vaikuttavuus työelämään. Kysymykset olivat seuraavat:

1. Sain tukea oppilaitokselta työpaikan hakemiselle.
2. Koulutus antoi hyvät valmiudet työelämään.
3. Koulutus selkeytti uravalintaani.
4. Olen tyytyväinen opintoni hyödyllisyyteen.

KUVIO 9. Koulutuksen vaikuttavuus uravalintaan ja tulevaisuuden suunnitelmien selkeyttämiseen

1. Vastanneista 65 % (60 kpl) oli samaa mieltä, että olivat tyytyväisiä opintojen hyödyllisyyteen, 8 % (7 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että olivat tyytyväisiä opintojen hyödyllisyyteen ja 27 % (25 kpl) ei ilmaissut kantaansa.
2. Vastanneista 64 % (59 kpl) oli samaa mieltä, että koulutus selkeytti uravalintaani, 9 % (8 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että koulutus selkeytti uravalintaani ja 27 % (25 kpl) ei ilmaissut kantaansa.
3. Vastanneista 58 % (54 kpl) oli samaa mieltä, että koulutus antoi hyvät valmiudet työelämään, 15 % (14 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että koulutus antoi hyvät valmiudet työelämään ja 27 % (25 kpl) ei ilmaissut kantaansa.
4. Vastanneista 39 % (36 kpl) oli samaa mieltä, että sai tukea oppilaitoksesta työpaikan hakemisessa, 30 % (28 kpl) vastanneista oli eri mieltä, että sai tukea oppilaitoksesta työpaikan hakemisessa ja 31 % (29 kpl) ei ilmaissut kantaansa.

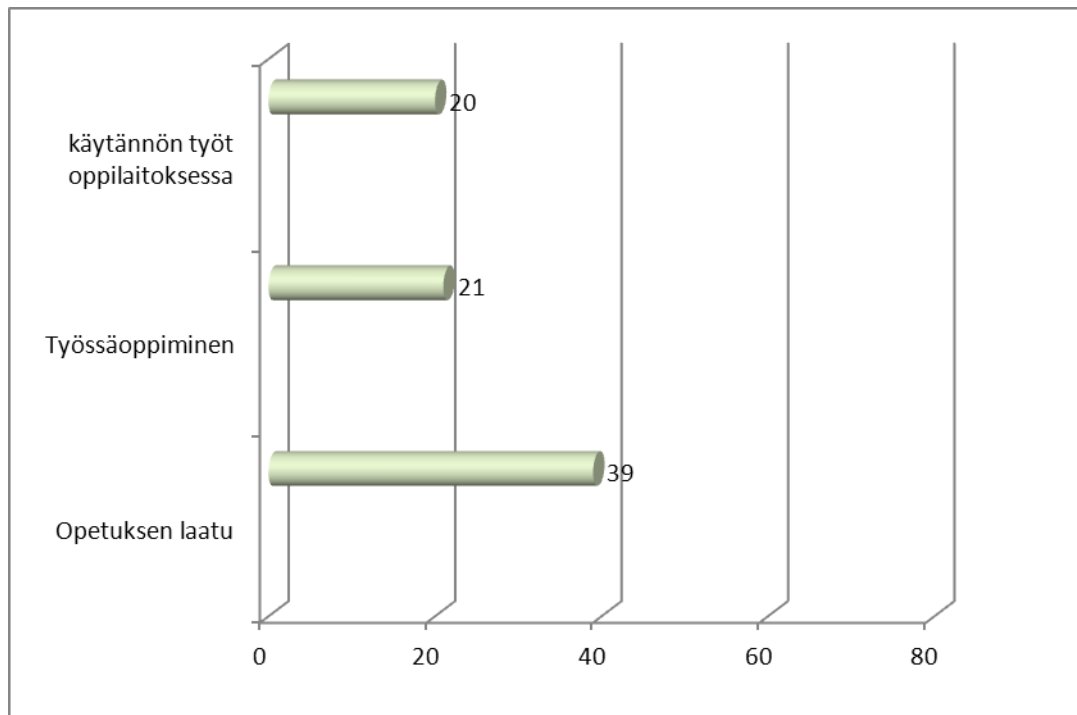
6.3 Valmistuneiden opiskelijoiden mielipiteet koulutuksesta ja työssäoppimisesta sekä kehittämisehdotuksia koulutuksesta

Seuraavilla avoimilla kysymyksillä pyrittiin selvittämään, mitä koulutuksessa oli hyvää ja mitä pitäisi parantaa:

1. Kerro opiskelun kannalta kolme hyvää asiaa (kuvio 10).
2. Kerro opiskelun kannalta kolme huonoa asiaa (kuvio 11).
3. Kerro työssäoppimisjaksolta kolme hyvää asiaa (kuvio 12).
4. Kerro työssäoppimisjaksolta kolme huonoa asiaa (kuvio 13).
5. Kerro tärkeysjärjestyksessä 3 asiaa, jotka vaikuttivat eniten opiskelunjälkeisen työpaikan saantiin (kuvio15).
6. Miten kehittäisit koulutusta (kuvio16)?

Vastauksia tarkasteltiin siten, että jokainen vastaus analysoitiin ja selvitettiin, mikä oli keskeinen sisältö. Sisällön perusteella vastaukset ryhmiteltiin tärkeysjärjestyksessä kolmeen eri ryhmään.

Kuvio 10 esittää kyselyyn vastanneiden mielipidettä, mitkä kolme keskeistä asiaa opiskelun kannalta oli hyvää.

KUVIO 10. Vastanneiden mielestä kolme tärkeintä osa-aluetta, joissa oppilaitos onnistui koulutuksessa parhaiten

1. Kysymykseen saatiin yhteensä 80 vastausta. 39 kpl vastanneista piti opetuksen laatua tärkeimpänä. Toiseksi eniten (21 kpl) arvosti työssäoppimisen järjestelyä ja kolmanneksi eniten (20 kpl) käytännön töitä oppilaitoksessa ja oppilaitoksen omilla työkohteilla.

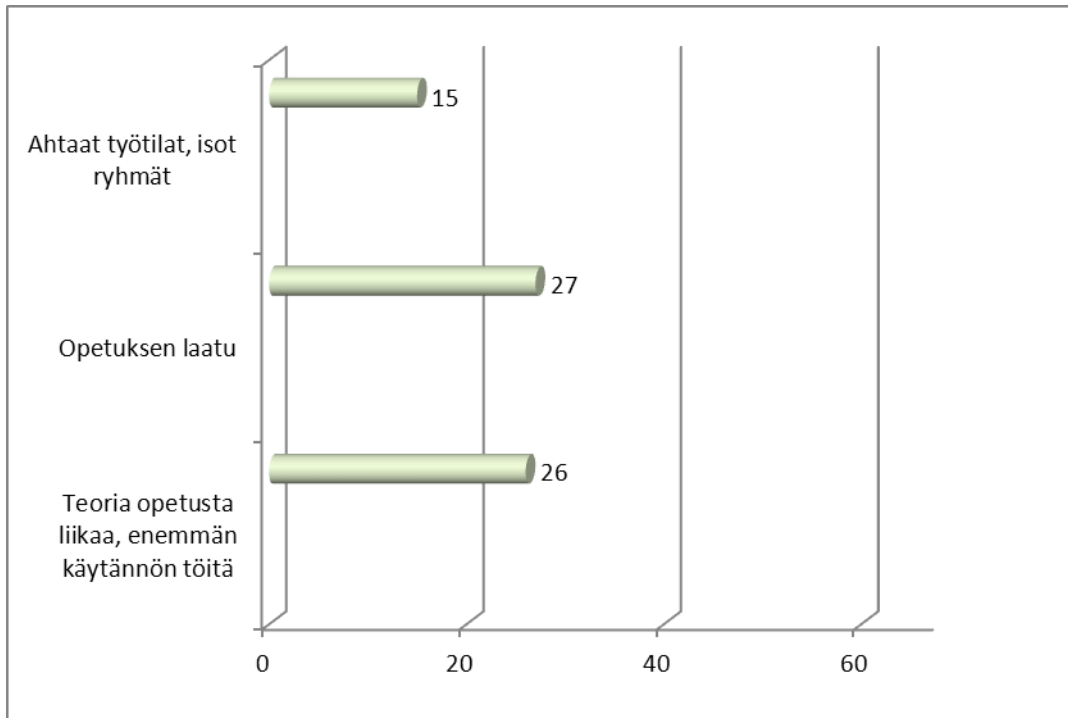
Tässä muutamia vastaajien kommentteja suorina lainauksina:

"Joustavuus työssäoppimisen suhteen, asiallinen ja aktiivinen ote nuoremmilla opettajilla oppilaisiin".

"Koulun työmailla sai tehdä vaativiakin töitä".

"Perustiedot talonrakentamisesta, tutkinto mahdollistaa jatko-opinnot ja käytännön opetus".

Kuvio 11 esittää kyselyyn vastanneiden mielipidettä, mitkä kolme keskeistä asiaa opiskelun kannalta oli huonoa.

KUVIO 11. Opiskelijoiden mielestä kolme keskeisintä negatiivista kokemusta koulutuksesta opiskeluajalta

2. Kysymykseen saatiin yhteensä 68 vastausta. 27 kpl vastanneista oli tyytymätön opetuksen laatuun. 26 kpl vastanneista oli sitä mieltä, että teoriaopetusta oli liikaa ja kolmanneksi eniten vastanneista (15 kpl) piti työsaleja ahtaina ja ryhmiä liian isoina.

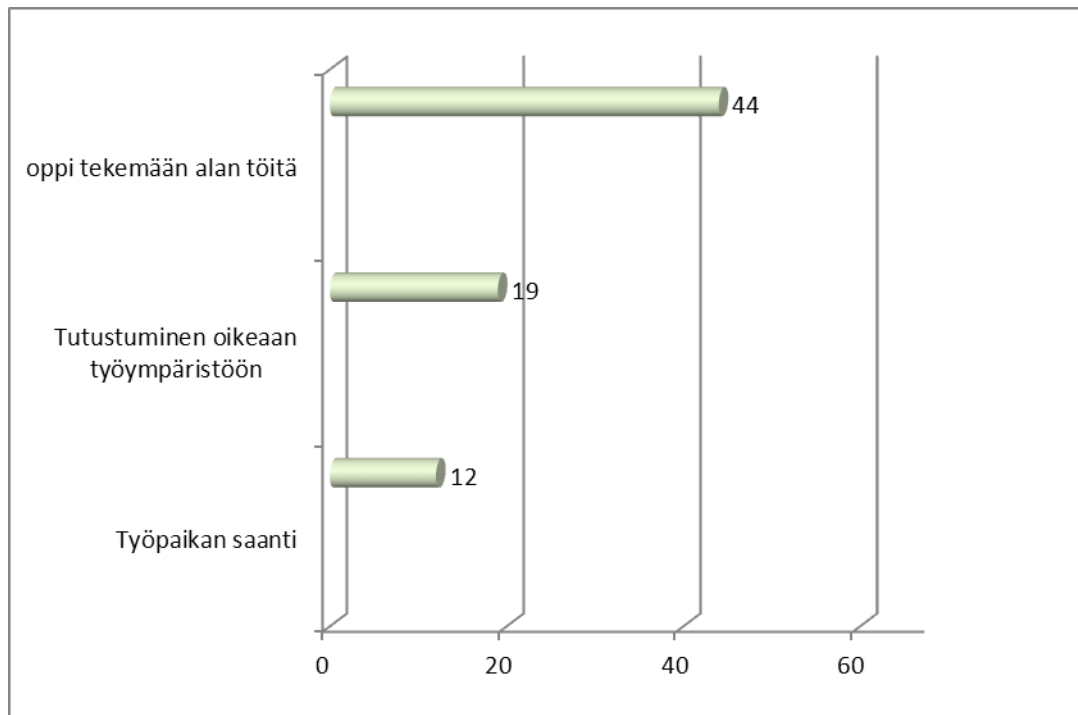
Tässä muutamia vastaajien kommentteja suorina lainauksina:

"Osa opettajista liian teoriapohjalta mukana, liian vähän käytännön opetusta, saisi olla käytännön pikku vinkkejä, jotka auttavat työssä, moni asia piti tehdä vaikeimman kautta".

"Liian vähän ammattiaineita, liian vähän työharjoittelua ja vähän yksilöllistä opetusta".

"Vähemmän sitä luokassa istumista, vähän epämielenkiintoisia opetusmateriaaleja ja ahtaat työsalit".

Kuvio 12 esittää kyselyyn vastanneiden mielipidettä, mitkä kolme keskeistä asiaa työssäoppimisjaksolla oli parasta.

KUVIO 12. Työssäoppimisjakson parhaimmat kokemukset

3. Kysymykseen saatiin yhteensä 75 vastausta. 44 kpl vastanneista piti tärkeimpänä, että oppi tekemään alan töitä. Toiseksi tärkeimpänä (19 kpl) vastanneista piti sitä, että saivat tutustua oikeisiin työympäristöihin ja työmenetelmiin. Kolmanneksi eniten (12 kpl) vastanneista piti työpaikan saantia tärkeimpänä asiana.

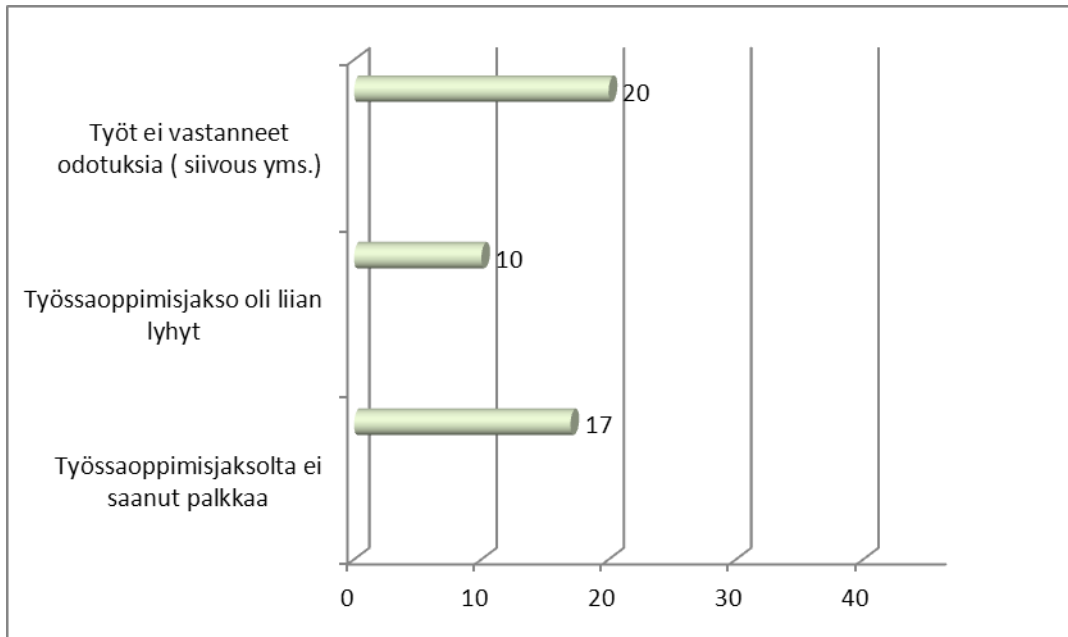
Tässä muutamia vastaajien kommentteja suorina lainauksina:

"Pääsi näkemään ammattimiesten työskentelyä, sain vakinaisen työpaikan yrityksestä, jossa olin harjoittelussa ja pääsee näkemään oikeaa työelämää".

"Koulutus lisäsi valmiuksia työelämään varten, käytännönläheinen opetus ja hyvä ilmapiiri opiskeluun".

"Pystyi oppimaan kokeneilta tekijöiltä, sai itse rauhassa tehdä vaativia töitä, työllistyminen koulun jälkeen ko. firmaan".

Kuvio 13 esittää kyselyyn vastanneiden mielipidettä, mitkä kolme keskeistä asiaa työssäoppimisjaksolla oli huonoa.

KUVIO 13. Työssäoppimisjakson negatiivinen palaute

4. Kysymykseen saatiin yhteensä 47 vastausta. 20 kpl vastanneista koki, että työssäoppimisjakson aikana työt oli lähinnä siivoustöitä. Toiseksi tärkeimpänä (17 kpl) vastanneista piti sitä, että työssäoppimisjaksolta ei saanut palkkaa. Kolmanneksi eniten (10 kpl) vastanneista piti työssäoppimisjaksoa liian lyhyenä.

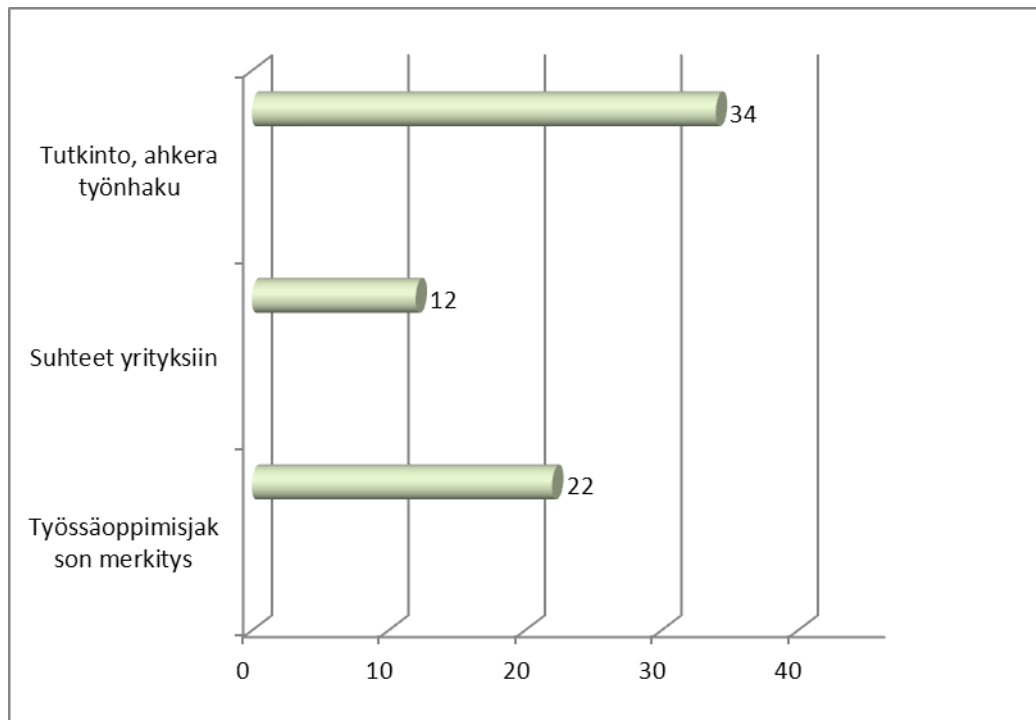
Tässä muutamia vastaajien kommentteja suorina lainauksina:

"Työssäoppimista liian vähän, joskus liian kiire, työkaverit eivät ehtineet tarpeeksi neuvomaan".

"Jotkin työnantajat eivät hyödyntäneet meidän osaamista, vaan laittoivat siivoamaan, harjoittelusta olisi voinut maksaa edes pientä palkkaa".

"Työtehtävät, koululta tulevien neuvojen vähyys ja ajankohta"

Kuvio 14 esittää kyselyyn vastanneiden mielipidettä, mitkä kolme keskeistä seikkaa vaikutti eniten opiskelunjälkeisen työpaikan saantiin.

KUVIO 14. Vastanneiden mielestä kolme tärkeintä kriteeriä, jotka vaikuttivat eniten opiskelun jälkeiseen työpaikan saantiin

- Kysymykseen saatiin yhteensä 68 vastausta. 34 kpl vastanneista koki, että saatu tutkintotodistus ja ahkera työnhaku olivat tärkeimmät. Toiseksi tärkeimpänä (22 kpl) vastanneista piti sitä, että työssäoppimisjaksolla luotu kontakti yritykseen varmisti työpaikan. Kolmanneksi eniten (12 kpl) piti hyvää suhde-toimintaa tärkeänä työpaikan saantiin.

Tässä muutamia vastaajien kommentteja suorina lainauksina:

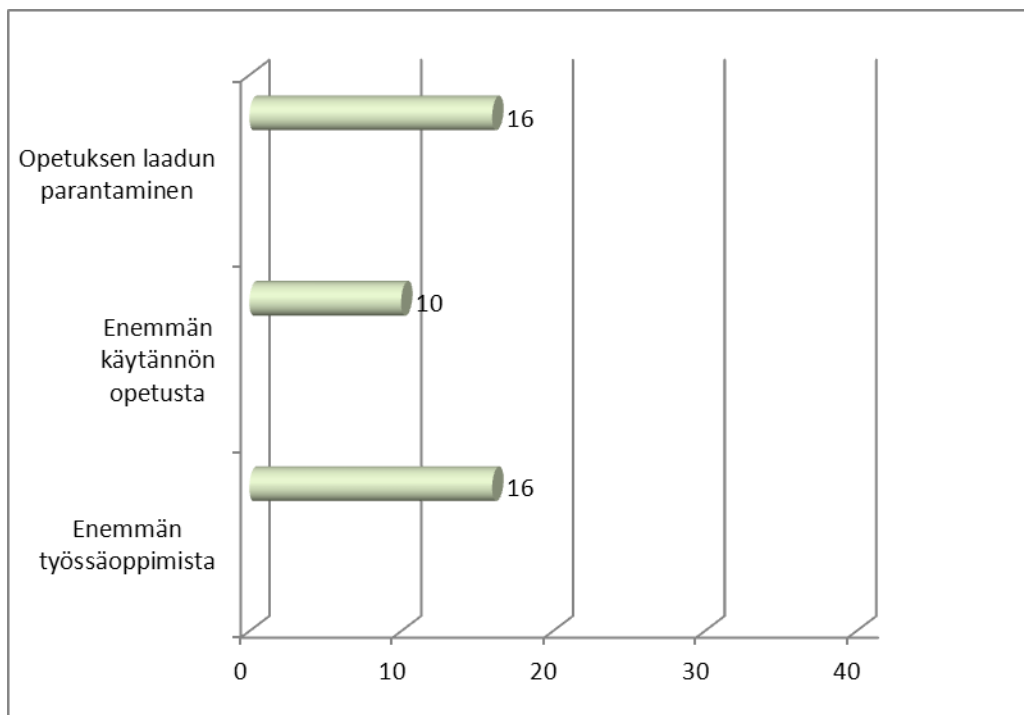
"Työssäoppimisjakson asenne, oma-aloitteellisuus".

"Ammattitutkinto, jonkin verran työkokemusta, perustaidot alasta".

"Oppimismenestys, työssäoppiminen ja tietotaito".

"Työelämän sääntöjen noudattaminen, työmotivaatio, yhteistyökyky".

Kuvio 15 esittää kyselyyn vastanneiden mielestä koulutuksen kolme keskeisintä kehittämisen osa-aluetta koulutuksesta.

KUVIO 15. Koulutuksen kolme tärkeintä kehittämisosa-aluetta.

6. Kysymykseen saatiin yhteensä 42 vastausta. 16 kpl vastanneista koki, että opetuksen laadun parantaminen olisi tärkeimmässä asemassa, myös (16 kpl) vastanneista oli sitä mieltä, että työssäoppimista pitäisi lisätä. Kolmanneksi eniten (10 kpl) vastanneista piti käytännön opetuksen lisäystä tärkeimpänä kehitysehdotuksena.

Tässä muutamia vastaajien kommentteja suorina lainauksina:

"Voisi olla enemmän käytännön opetusta, koska tekemällä oppii paremmin kuin lukemalla".

"Opiskelijoita tulisi ohjata enemmän yksilöinä, kuin massana, eritasoiset opiskelijat tulisi paremmin ottaa huomioon".

"Turhat teoriaopetukset ym. ym. hölynpölyt pois opetuksesta ja vain tärkeät asiat opetettaisiin, sitten raksalle. En tarkoita sitä että oltaisiin enemmän koulun työmailla, vaan kirvesmiehen mukaan oikeille työmailla".

7 TUTKIMUSTEN TULOSTEN POHDINTA

Kyselytutkimuksen perusteella voidaan todeta, että nykyinen rakennusalan perustutkinto antaa hyvät lähtökohdat työelämään ja jatko-opintoihin. Kyselyn mukaan 66,4 % valmistuneista on töissä rakennusalalla tai suorittamassa jatkokoulutusta Pohjois-Savon alueella. Opiskelun aikaisella työssäoppimisjaksolla ole tärkeä merkitys koulutuksen motivaatioon, ammattitaitoon, työllistymiselle ja varsinaiselle työsuhteelle (kuvio 5). Työssäoppimisjaksolla luotiin suhteet yrityksiin ja annettiin ns. työnäyte työnantajalle ja muille työmaalla oleville ammattiryhmille omista taidoista. Oppilaitoksessa opiskelun kiinnostavuus, haasteellisuus ja käytännön opetuksen parantaminen työsa-leissa ja omilla työkohteilla on yksi osa-alue, mikä tuli esille kyselytutkimuksessa.

Vastanneiden mielipidekysymysten pohjalta koulutusta ja oppilaitoksen toimintaa voidaan pitää hyvänä. Opiskelijoiden luottamus opettajiin ja oppilaitokseen oli hyvä ja opiskelijat kokivat että koulutuksen vaikuttavuus työmarkkinoilla on tällä hetkellä hyvä. Opettajien ammattitaitoon ja opetukseen oltiin tyytyväisiä mielipidekysymysten osalta, mutta avoimien kysymysten osalla vastausten sisällössä oli hajontaa. Osa opiskelijoista koki, ettei opetuksen laatu vastannut odotuksia. Tähän voi olla montakin syytä: Sijaisopettajat, opettajan ammattitaito, sekä opettajan motivoituminen opetukseen. Näiden seikkojen yhtenä kehityskkeinona olisi, että opettajat saisivat hyödyntää opetukseen niitä tietoja ja taitoja, jotka ovat kyseisen opettajan vahvuuksia. Myös oppilaitokselta vaaditaan panostusta em. seikkojen parantamiseen, esim. opetustilojen ja -materiaalien osalta, jotta opetus ja opiskelu voidaan suorittaa nykyaikaisilla menetelmillä opetussuunnitelmien mukaisesti ja turvallisesti, nämä seikat tulevat esille 8.1 kohdan kehitysesityksessä.

Kyselyn perusteella käytännön töitä pitäisi lisätä niin oppilaitoksessa kuin työssäoppimisjaksolla (kuvio 15). Vastanneiden mielestä ammattimiehen mukana työskentely kehitti ja motivoi parhaiten oppimista ja itse työn tekemistä aidossa työympäristössä. Opiskelijoiden mielestä työympäristön tasavertaisuus, miellyttävät työtoverit ja työyhteisöön kuulumisen tunne olivat tärkeitä työssäoppimisen onnistumiselle. Negatiivisia kokemuksia työssäoppimisjaksolta opiskelijat kokivat, etteivät saaneet tehdä koulutukseen liittyviä harjoitustöitä ja että heille ei maksettu palkkaa (kuvio 13). Valvonnan ja ohjauksen puute työssäoppimisjaksoilla korostui myös vastauksissa ja tämä voi olla todennäköisesti syy, miksi osa opiskelijoista koki työssäoppimispaikalla tapahtuvan työn teon hyödyttömäksi, eli tämä asia vaatii kehittämistä.

Monella kyselyyn vastanneista koulutus ei toteutunut odotusten mukaan. Opiskelijat kokivat, että he eivät pystyneet vaikuttamaan opetuksen sisältöön, valinnaisuuteen, eikä heillä ollut mahdollisuus valita opintoja muilta aloilta (kuvio 6). Nykyinen opetus-suunnitelma (2009) antaa paremmat mahdollisuuden valinnaisuuteen, mutta oppilaitoksissa yleensä opiskelijoita käsitellään ryhmissä eikä yksilöinä. Tämä ongelma on tiedostettu ja sitä on hops:n avulla pyritty parantamaan. Oppilaitoksen rekrytoinnilla ja markkinoilla on myös keskeinen rooli opiskelijan motivaatioon ja siihen millaisen kuvan opiskelun aloittava nuori saa tulevasta koulutuksesta. Tämän mielikuvan tuleva opiskelija saa esim. kavereilta, tuttavilta, mediasta ja opinto-ohjaajilta. Jos nämä mielikuvat jostain syystä murentuvat opiskelun alkuvaiheessa, tämän vaikutusta on vaikea korjata opiskelun aikana. Yksi mielikuvien parantamiskeino on kuvio 11 esittämien kohtien kehittäminen, opetuksen laadun parantaminen, enemmän käytännön opetusta ja työsalien parempaa ja monipuolisempaa toimintaa, unohtamatta opetushenkilöstön motivointia ja oikeaa asennoitumista opetukseen. Näitä seikkoja myös rekrytoinnissa ja markkinoinnissa tulisi painottaa.

Moni opiskelija odotti koulutukselta enemmän haasteita. Oppimistehtävät eivät tukenneet riittävästi oppimista, aikaisempaa kädentaitoa ei voinut kehittää ja osa opiskelijoista koki turhautuneensa opiskelun aikana (kuvio 8). Näiden ongelmien taustana ovat yleensä opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat koulutuksen alkuvaiheessa. Osa opiskelijoista on ennen koulutuksen alkua työskennellyt rakennusosalalla ja heidän odotukset koulutuksesta ovat erilaiset kuin sellaisilla opiskelijoilla, jotka eivät ole olleet rakennusalaan tutustuneet lainkaan. Opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ovat ensimmäisen vuoden opettajan vaikeimpia haasteita. Miten opettaja pystyy laatimaan tehtävät ja työt siten, että opiskelija tuntisi onnistumisen iloa työtä tehdessään. Opiskelijoiden vahvuuksien hyödyntäminen ja heikkouksien parantaminen koko koulutuksen ajan on yksi tärkeitä kehitysalueita, mihin oppilaitoksen kannattaa panostaa. Työssäoppimispaikkojen valinnalla on keskeinen rooli, miten opiskelijan tavoitteet saadaan toteutettua. Tutkimuksen tuloksena kehittämisen tärkeimmät osa-alueet ovat:

- opetuksen laatu (liian teoriapainotteinen)
- liian pieni määrä kädentaitoja kehittävää harjoitusta
- oppimisympäristö, ohjaus työhön, mallityöt
- työssäoppimisen määrä ja valvonta
- yhteistyö yritysten ja oppilaitosten välillä

8 KOULUTUKSEN KEHITTÄMISEHDOTUKSET

8.1 Opetuksen laadun parantaminen

Laadukasta opetusta tutkimukseen vastanneiden mielestä oli se, että opetus on mielenkiintoista, laadukasta, käytännön läheistä, johdonmukaista ja opetuksessa keskittään olennaiseen. Opettajien käytännön ammattitaidoilla ja hyvillä käytännön esimerkeillä oli merkittävä vaikutus työn kiinnostavuuteen. Opettajan pitää olla esimerkkinä opiskelijoille työsuoritusta esitellessään ja mallityötä tehdessään. Tällä luodaan opettajan ja opiskelijoiden välille hyvä luottamus ja yhteishenki, jolla on keskeinen merkitys opiskelijoiden motivaatioon ja ryhmähenkeen. Myös välitön työnopastus ongelmatilanteessa korostui opetustapahtumassa. Näillä em. seikoilla vältetään opiskelijoiden turhautuminen ja ne myös parantavat oppimisympäristön ilmapiiriä. Teorian opetuksessa pitää hyödyntää myös niitä ratkaisumalleja ja toimintatapoja, joita sitten harjoitustöissä joudutaan tekemään työsaleissa tai koulun omilla työkohteilla. Myös oppilaitoksen omaa kiinteistöä ja sen monipuolisia rakenteita pitää hyödyntää opetuksessa. Havainnollistaminen on myös keskeinen opetukseen liittyviä kehityssuunta, jolla opiskelijoille luodaan oikea kuva erilaisista rakenteista ja tilakokonaisuuksista.

Yrityksien edustajien kanssa yhteisessä kehityspalaverissa ilmeni, että työturvallisuuden opetusta tulee lisätä. Kuinka telineet pystytetään ja tarkastetaan, miten koneiden ja laitteiden kanssa työskennellään ja miten ne huolletaan sekä miten työmaiden viikotarkastukset pidetään. Tällä myös lisää opiskelijoiden kättentaitoja. Tämä johtaa siihen, että työturvallisuusosio tulee ottaa tutkinnon osanäytöksi, jolloin jokainen opiskelija joutuu kyseisen osanäytön suorittamaan. Tämä vaatii opetus- ja varastotiloilta huolellista suunnittelua. Käytännössä opetus tapahtuisi yhden opettajan vastuulla, joka organisoi ryhmän ja työtilan toiminnan ns. rastikoulutusmuotoon. Tätä ”rastia” voivat hyödyntää myös muiden alojen opiskelijat, esim. pintakäsittelyala ja sähköala. Näin saadaan parannettua opetuksen laatua ja opiskelijat tunnistavat telinetyöskenteelyyn liittyvät määräykset ja mahdolliset vaaratilanteet ja näillä toimenpiteillä varmistetaan riittävä ennakkokoulutus telinetyöstä, ennen kuin siirrytään työskentelemään työssäoppimisjaksolle tai koulun omille työmaille.

Yritysten hyödyntämistä kouluttajina on lisättävä ja oppilaitoksen sekä työelämän välistä tiedonkulkua tulee parantaa, jolloin oppilaitos saa rakentamisen uusimmat muutokset heti tietoon ja voi niitä hyödyntää opetuksessa. Koulutustapahtuma voi olla oppilaitoksen tai yrityksen tiloissa, jolloin myös opettajilla on mahdollisuus saavat

uusinta tietoa kyseisestä asiasta. Näitä voisivat olla esim. elementtien asennus, julkisivumuuraus, työturvallisuus, elementtien valmistus, perustustyöt, erilaiset muottijärjestelmät ja niiden asennus sekä kone- ja kalustokoulutukset. Varsinkin koulutus tapahtumat eri yrityksissä lisää opiskelijoiden tietämystä yrityksistä ja samalla opiskelijat näkevät eri ammattiryhmien tekemiä työsuorituksia. Tämän toiminnan kehittämiseen ja ylläpitämiseen tulee alalta olla oman vastuuhenkilö, joka toimii yhdyshenkilönä em. yhteistyökumppaneiden ja oppilaitoksen välillä ja neuvottelee alan opettajien kanssa, mitkä koulutusmuodot sopivat kyseisen opetussuunnitelman sisältöön.

8.2 Kädentaitoja kehittävien harjoitusten lisääminen

Opetussuunnitelma antaa lähtökohdat siitä, mitä tietoja ja taitoja opiskelijan on hallittava eri tutkinnon osista ja opintojaksoista, jotta hän voi saavuttaa tutkinnon ammattitaitovaatimukset ja tavoitteet opiskelun aikana. Varsinainen kädentaitojen harjoittelu aloitetaan koulun omissa työsaleissa ohjatusti ja aluksi pienehköillä harjoitustöillä.

Kuten vastanneiden mielipiteistä selvisi, teorian opetusta pitää vähentää ja käytännön töitä lisätä. Siksi teorian opetusta tulee siirtää enemmän työsalin ja käytäntöön sekä samalla teorian opetus yhdistää käytännön harjoitustöihin. Tästä seuraa, että työsalien tulee olla riittävän tilavia sekä työkoneiden ja -kaluston oltava nykyaikaisia. Työsalien toiminnan keskeisenä suuntana tulee olla, että oppilaitos ja yritykset yhdessä suunnittelevat ne keskeiset harjoitustyöt, joita oppilaitoksessa tulee harjoitella, jotta opetussuunnitelman mukaiset tavoitteet täyttyvät ja ne olisivat niitä perustaitoja, mitä tutkinnon suorittanut nuori rakentaja tarvitsee siirtyessään työelämään. Tämä toimintamalli toisi oppilaitokseen uutta tietoa rakentamisen eri vaihtoehtoista.

Jokaiselle harjoitustyölle tulee laatia suunnitelma, mikä on työn keskeisen sisältö ja tavoite. Työn tarkastelua ja kirjauksia työn sisällöstä sen eri vaiheessa pitää lisätä, jolloin opiskelijalle kehittyy oman työn arviointi työnsuorittamisesta ja laadusta sekä vastuu omasta työstä ja samalla työn sisältöön liittyvä teoriaosuus tulee käytyä läpi.

Pienten tilaustöiden valmistusta pitää kehittää ja lisätä. Näitä voisi olla esim. jätekatokset, puiset tai betoniset kukkaruukut, pienet aittarakennukset jne. Tämä lisää opiskelijan mielenkiintoa työn suorittamiseen ja hän kokee työn tärkeyden luovuttaessaan työtä tilaajalle, samalla opettajan pitää huolellisemmin valmistella työt ja ohjata töiden suoritusta alusta luovutushetkeen.

On myös muistettava, että rakentamisessa tarvitaan laaja tarvike- ja kalustotietämys. Sen vuoksi oppilaitoksen pitää kehittää ja lisätä opiskelijoiden tietämystä eri laitteista ja koneista sekä perehdyttää käytetään niitä ja samalla opastaa niiden huollossa. Samalla opiskelija oppii valitsemaan oikean koneen tai laitteen kyseistä työtä tehdessään. Rakennustarvikkeiden ominaisuuksiin, oikeaoppiseen käsittelyyn ja niiden työstämiseen tulee opetuksessa paneutua entistä tarkemmin. Näiden tietojen ja taitojen opiskelu tulee siirtää työsaleihin tai muuhun siihen soveltuvaan tilaan. Opiskelijan tulee hallita omatoimisesti rakennuksilla käytettäviä perustyövälineitä, kuten moottorisaha, iskuporakonetta, sirkkeliä, täryä, lattiahiomakonetta jne. Tämä lisää opiskelijan motivaatiota opiskeluun ja samalla hän oppii käsittelemään konkreettisesti kyseisiä koneita, aineita ja tarvikkeita sekä oppii tunnistaa ja vertailemaan niiden käyttöominaisuuksia

Erilaisten rakennusosien, kuten ikkunoiden, ovien, kalusteiden jne. asennusten harjoittelua tulee lisätä oppilaitoksen omissa tiloissa. Edellä mainittujen rakennusosien käsittely vaatii huolellisuutta ja asennustyö pitää onnistua kerralla. Samalla on myös huomioitava valmiiden pintojen suojaaminen työn jälkeen.

8.3 Oppimisympäristön, ohjauksen ja työtehtävien kehittäminen käytännössä

Tutkimuksen perusteella opiskelijat kokivat oppilaitoksen omat työmaat suhteellisen hyvänä oppimisympäristönä. Syy tyytyväisyyteen oli se, että töitten kohteena toimi 3 kpl omakotitaloja, jolloin tehtävät työt olivat todellisia ja opiskelijat kokivat, että työllä on jokin tarkoitus ja tavoite.

Kyselytutkimuksesta ilmeni myös puutteita työmaan organisoinnissa. Tässä esille nousseita keskeisiä ongelmia:

- turhautuminen, liian vähän töitä, puutteellinen töiden opastus
- isot ryhmät / pienet tilat
- töiden rytmitys muiden alojen kanssa (sähkö, lvi ja pintakäsittely)
- puutteellinen töiden ennakosuunnittelu ja harjoittelu

Näistä kyselyn tuloksista voidaan tehdä johtopäätös, että työmaan toimintaa pitää selkeyttää ja luoda toimintaympäristö sellaiseksi, että kaikki projektiin osallistujat (rakennus-, maalaus-, sähkö- ja lvi-ala) voivat vuorollaan suorittaa työnsä laadukkaasti, ilman häiriöitä ja samalla toteuttaa myös oman työn opetussuunnitelman mukaisesti ja hyödyntää jopa tutkinnon osan näyttöjä kyseisessä kohteessa. Näillä toimenpiteillä opiskelijan vastuu ”omasta” työstä kasvaa ja työ voidaan kohdentaa tiettyyn opinto-kokonaisuuteen.

Töiden rytmitystä pitää parantaa sekä ryhmän ja opettajan vastuuta ja vastuualueita tulee selkeyttää työmaalla. Opetus toteutetaan yleensä 8 viikon jaksoissa. Tälle ajalle tulee laatia ryhmälle toimintamalli. Mitä ryhmä tulevan jakson aikana tekee, kuinka opiskelijoiden opintojakson sisältö toteutuu työn aikana ja mikä on työn valmiusaste jakson päättyessä. Tämä edellyttää, että ryhmän opettaja on koko jakson työkohteessa. Työt on mitoitettava siten, että kyseinen ryhmä suoriutuu annetuista tehtävistä kyseisen jakson aikana. Myös teorian opetus eri työvaiheiden alussa pitää ottaa aikataulussa huomioon. Jokaisen opiskelijan on voitava suorittaa opintojaksoon liittyvät työt ja harjoitukset ilman häiriöitä, tämä parantaa olennaisesti työn laatua. Nykyisin ammattiosaamisen näyttö annetaan kaikista tutkinnonosista ja tämä parantaa harjoitustöiden mielenkiintoa, varsinkin jos näytön tai osanäytön voi suorittaa samalla asiakkaan tilaustyötä tehdessä.

Oppimisympäristön mielenkiinnon lisäämiseksi työsaleissa tulee olla keskeneräisiä ja valmiita töitä esillä, joihin opiskelijat voivat tutustua. Tällöin rakenteet ja työn laatu on nähtävillä, jolloin opiskelija voi omatoimisesti tarkastella omaa työtään ja työn laatua sekä verrata sitä mallityöhön omaa työtä tehdessään. Esimerkkinä voisi olla noin 15 m^{2:n} aittarakennus, jossa toinen sivu- ja päätyseinä ja katosta toinen lape on tehty valmiiksi ja seinien toinen sivu ja pääty ja katon toinen lape jätetty runkovaiheeseen. Näistä malleista opiskelija konkreettisesti ymmärtää, mitä pitäisi tehdä ja miten eri rakennusosat ja -materiaalit liittyvät toisiinsa ja mikä on työn lopullinen hyväksytty laatutaso.

Koulun omilla työkohteilla opetushenkilöstön tulee varmistaa työn organisointi ja laadun varmistaminen. Työkohteessa pitää pohtia, onko kyseistä työtä harjoiteltu. Jos ei, niin miten ja missä työ voidaan harjoitella ja kuinka työ saadaan kerralla valmiiksi. Myös osa työvaiheista voi olla liian vaativia opiskelijoiden tehtäviksi, jolloin aliurakoitsijoiden käyttöä tulee harkita. Siksi oppilaitoksella pitää olla hyvä yhteistyöverkosto luotettavien alihankkijoiden kanssa, joita voidaan käyttää vaativien töiden suorittajina.

Vastuu vaativista töistä annetaan aliurakoitsijalle, jolloin opiskelijat toimivat ammattityöntekijöiden apulaisina. Myös jokaisen opettajan pitää ottaa vastuu ”omien” opiskelijoiden töistä ja vastata niistä sekä luovuttaa kohde jatkavalle ryhmälle. Koulutuksen järjestäjän on selvitettävä opettajan ammattitaito, tehtäväkuva ja työtehtävään annettu resurssi, jotta suunnitellut työt tulee tehtyä. Ongelmia esiintyy silloin, kun vastuuhenkilö joutuu suorittamaan samalla joitakin muita tehtäviä, tällöin varsinainen opettaminen, ohjaus ja työnvalvonta kärsivät.

Yhtenä jo käyttöön otettuna hyvänä keinona Savon ammatti- ja aikuisopistossa on se, että työmaalle nimetään työnohjaaja, joka toimii opettajan apuna ja tekee opiskelijoiden kanssa yhdessä työ- ja mallisuorituksia, joita opiskelijat voivat hyödyntää. Työ- ja mallisuoritusten aikana myös työvaiheen teoriaosuus käytäisiin läpi. Tämä koulutus tapahtuisi työpisteessä. Opetuksellisesti olisi apua siitä, että kohteen kuviin ja rakenneratkaisuihin olisi oppilaitoksen teoria- ja työsalitunneilla jo perehdytty. Kohteita rakennetaan opiskelijoiden ehdoilla ja työmaa on yksi opetusympäristö. Ennakkoon tutustuminen kyseisen kohteen rakenneratkaisuihin ja mahdollisesti vastaavien töiden harjoittelu ennakkoon vaikuttaa olennaisesti kohteen aikatauluun ja laatuun.

Oppimisympäristön luomista yrityksiin pitää myös lisätä. Ne tulee ennakkoon suunnitella yrityksen kanssa ja varmistaa, mikä on keskeinen vierailun tarkoitus opiskelun kannalta. Opiskelijoiden tulee tutustua suuriin työvaiheisiin, esim. elementtiasennus, suurmuottityö, elementtien valmistus, perustusten kaivu jne. Tutustumiskäyntien pää tavoitteena tulee olla, että opiskelija todella näkee ja ymmärtää miten jokin työvaihe suoritetaan ja mitä toimenpiteitä ympärillä tapahtuu.

8.4 Työssäoppimisen lisääminen ja valvonnan kehittäminen

Tämän tutkimuksen pohjalta voidaan todeta, että työssäoppimisen määrää pitää lisätä ja opiskelijoiden valvontaa parantaa jaksojen aikana. Opiskelijoiden tehtävä työssäoppimisen aikana on ensisijaisesti tehdä oikeita töitä oikeassa työympäristössä läheisessä vuorovaikutuksessa kokeneemman ammattilaisen kanssa. Kaikkein parasta on, jos opiskelijalla on työpaikalla henkilökohtainen ohjaaja, kokenut ammattilainen, joka opastaa aktiivisuuteen, vastuullisuuteen, itsenäiseen työskentelyyn ja tiedon hankintaan sekä ohjaa työskentelemään myös ryhmässä muiden työyhteisöön kuuluvien kanssa.

Työssäoppimispaikan valvonnan varmistamiseksi sopimukseen pitää nimetä, kuka yrityksessä toimii opiskelijan työpaikkaohjaaja, jolloin yhteistyön luominen varsinaisen valvojan opettajan välillä saadaan paremmin organisoitua. Varsinaisia koulutettuja työpaikkaohjaajia rakennusosalalla on erittäin vähän. Kuitenkin työssäoppimisen organisoinnissa ja erityisesti sisällöllisenä ohjaajana opettajan tulee olla säännöllisessä yhteydessä työelämään ja eri työssäoppimisen osapuoliin sekä olla myös itse työssäoppijana (Pohjonen 2001,228).

Ennen työssäoppimispaikan hakua, ohjaavan opettajan on huolehdittava riittävästä ohjauksesta. Millaisia työtehtäviä tulevalla työssäoppimispaikalla pitäisi suorittaa, jotta opinnot etenisivät opetussuunnitelman mukaan. Yleensä opiskelijat itse hankkivat työssäoppimispaikan. Se kuuluu osana opetussuunnitelman ja he tekevät kirjallisen ehdotuksen kyseisestä työssäoppimispaikasta. Arviointi työssäoppimispaikasta on tärkeimpiä kehittämisen osa-alueita. Miten opiskelija saadaan vastuullisen ammattimiehen mukaa ja kuinka työmaalla voidaan suorittaa työssäoppimisjaksolle suunnitellut tehtävät? Tähän arviointiin ohjaavalla opettajalla pitää olla paikallistuntemusta yrityksistä ja yrityksen työtilanteesta.

Laadukas työssäoppimispaikka ja siellä tapahtuva työnohjaus on oppilaitoksen ja yrityksen kannalta tärkeässä asemassa, millaisen kuvan nuori saa omasta työympäristöstään ja yrityksestä. Uuden opetussuunnitelman mukaan näytöt pitää pääsääntöisesti toteuttaa työssäoppimisjakson aikana. Yhteistyössä yrityksen kanssa työpaikkaohjaajan tulee suunnitella ja selvittää, miten työssäoppimisjaksolle suunnitellut näytöt harjoitellaan ja miten työt tullaan toteuttamaan, jottei se haittaa työmaan muuta toimintaa? Opiskelijoiden kannalta on varmistettava, että työkokonaisuudet tehdään alusta loppuun itsenäisesti, tarvittaessa myös ohjatusti. Tällöin opiskelijalle muodostuu kokonaiskuva työprosessista. Tämä auttaa opiskelijoita hahmottamaan myös oman ammattinsa kokonaiskuvan ja ohjaa realistiseen omien taitojen arviointiin (Lasonen, 2001,89.)

Työelämän edustajien kanssa pidetyn kehityspalaverin tuloksena työssäoppimisjakson aloituspalaverin merkitystä tulee korostaa. Myös työssäoppimisjakson palautekyselyä pitää kehittää ja siitä saatuja tuloksia tulee yhdessä analysoida oppilaitoksen ja työelämän edustajien kanssa. Työpaikkaohjaajan ja työssäoppijan välisen yhteistyön varmistaminen tuli esille, osaako pitkään rakennuksilla ollut ammattilainen ohjata nykynuoria? Tämä vaatii jatkuvaa tiedonkulkua osapuolten kanssa.

8.5 Yritysten ja oppilaitoksen välisen yhteistyön kehittäminen

Työssäoppijoita tulee tulevaisuudessa olemaan hyvin paljon ja heillä on hyvin erilaisia tarpeita ja toiveita työssäoppimispaikan suhteen. Kokonaisuuden hallitseminen ja laadullisesti sekä sisällöllisesti hyvien työssäoppimispaikkojen etsimistä ja koordinoimista varten tulee oppilaitoksen ja työelämän yhteistyötä tiivistää. Kehittävän toiminnan turvaamiseksi olisi kannattavaa luoda alakohtainen työssäoppimispaikkojen koordinoija, joka olisi työelämän ja koulutusalan yhteyshenkilö ja ottaisi esim. seuraavia tehtäviä hoitaakseen.

- yrityskäynnit ja tiedotuksen organisointi
- ennakoon tutustuminen työssäoppimispaikkoihin, mitä töitä ja minä ajankohtana voidaan suorittaa
- tiedottaminen työssäoppimisjaksojen ajankohdista ja opiskelija määristä
- työpaikkaohjaajien kartoittaminen ja opastus
- toimiminen työssäoppimispaikkojen tiedottajana alan opettajille
- tutustumiskäyntien organisointi yrityksiin ja työkohteisiin.

Yrityksien ja oppilaitoksen kanssa yhdessä laaditun virallisen tiedotteen suunnittelu ja julkaisu tulee toteuttaa peruskouluille, jossa kerrotaan keskeiset koulutukseen liittyvät opinnot ja tulevaisuuden mahdollisuudet.

Oppilaitoksen tulee lisätä koulutuskäyntejä ja vierailuja yrityksiin sekä hyödyntää yritysten koulutusmahdollisuuksia. Näitä voisivat olla esim. elementtien asennus, julkisivumuuraus, työturvallisuus, elementtien valmistus, perustustyöt, erilaiset muottijärjestelmät ja niiden asennus sekä kone- ja kalustokoulutukset. Samalla opiskelijat saavat mahdollisimman laajan kuvan rakennusalan eri ammattiryhmistä. Koulutuskäynnit ovat tulevia konkreettisia kehityssuuntia, joilla työelämän yhteistyötä tiivistetään niin työssäoppimispaikkojen valintaan kuin varsinaiseen työpaikan hakuun.

Tärkeintä asiaa ei sovi unohtaa: opiskelijoiden työllistymistä. Kuvion 14 mukaan 50 % kysymykseen vastanneista opiskelijoista koki suhteet yrityksiin ja työssäoppimisen eniten vaikuttavan opiskelunjälkeisen työpaikan saantiin. Yrityksien omat tietoiskut oppilaitoksessa aloittaville luokille ja rekrytointitilaisuudet päättävälle luokille lisäävät mielenkiintoa alasta.

9 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida sisäisen ja ulkoisen luotettavuuden näkökulmasta. Sisäisen luotettavuuden yhteydessä tarkastellaan sekä reliabiliteettia että validiutta. Validius tarkoittaa pätevyyttä ja se merkitsee sitä, että käsitteet mittaavat tutkittavia ilmiöitä. Validilla mittarilla suoritettavat mittaukset ovat keskimäärin oikeita. Validius varmistetaan etukäteen huolellisen suunnittelun ja harkitun tiedonkeruun avulla. Reliabiliteetilla tarkoitetaan mittaustulosten toistettavuutta. Toisin sanoen, jos samaa ilmiötä mitattaisiin samalla mittarilla monta kertaa, niin reliaabelilla mittarilla vastaukset olisivat eri mittauserroilla melko yhteneviä. (Ks. Hirsjärvi ym. 1997, 213; Uusitalo 1998, 84-85; Alkula, Pöntinen & Ylöstalo 2002, 44; Heikkilä 2004, 29; Met-sämuuronen 2005, 64–65.)

Mittarin reliaabelius on siten erityisen tärkeää toistettaessa tutkimus eri ajankohtina tarkoituksena havaita ilmiössä tapahtuvia muutoksia. Tämän tutkimuksen yhtenä tavoitteena oli saada tietoa valmistuneilta opiskelijoilta rakennusalan oppimisympäristön kehittämiseksi. Lisäksi tutkimuksessa on käytetty vuonna 2002 kehitettyä opiskelijakyselyä, jota on kehitetty sen jälkeen usean koulutuksenjärjestäjän voimin. Kyselyn väittämät perustuvat vastanneiden omiin kokemuksiin koulutuksesta ja siltä osin kyselyn väitteet ovat olennaisesti vaikuttavat tässä tutkimuksessa. Toisaalta kyselyn väitteistä (mittari) on muodostettu faktoreita, joiden latautumista ja reliabiliteettia seurataan vuosittain yli 6 000 vastaajan aineistosta. Tällä menettelyllä pyritään ottamaan huomioon mahdolliset muutokset, jotka tapahtuvat opiskeluympäristössä.

Kyselytutkimukseen on yleisesti ottaen esitetty kritiikkiä siitä, että tutkijan laatimat valmiit vastausvaihtoehdot eivät aina tavoita vastaajan ajatusmaailmaa. Tässä tapauksessa kyselylomakkeen käyttöä aineistonkeruuvälineenä voi kuitenkin perustella sillä, että sen avulla on saavutettu mahdollisimman paljon vastaajia ja kysymykset on saatu kaikkien tutkimukseen osallistuvien vastattaviksi samanaikaisesti. Haastattelututkimuksen toteuttaminen tässä laajuudessa olisi ollut haasteellista ja käytännössä mahdoton toteuttaa. Kysely-lomakkeita lähetettiin 193 kpl, kyselyyn vastasi 92 kpl ($n=92$), joten vastausprosentiksi muodostui 47,7 %, joka on alhainen. Kato eli vastausprosentin jääminen alhaiseksi aiheuttaa harhaa tuloksiin (Heikkilä 2005, 34).

10 YHTEENVETO JA SUOSITELTAVAT LISÄTUTKIMUKSET

Tutkimuksen käynnistävänä voimana oli, vastaako toisen asteen rakennusalan ammatillinen käytännöntyön koulutus nykyisiä haasteita ja millaisen kuvan rakennusalan perustutkinnon suorittaneet opiskelijat saivat koulutuksesta. Kuinka koulutusta pitäisi kehittää, että se vastaa mahdollisimman laajasti työelämän tarpeita. Tutkimuksen lähtökohtana oli etsiä vastauksia toisen asteen ammatillisen koulutuksen rakennusalan opetuksen kehittämiseen käytännön töissä oppilaitoksessa, ulkopuolisissa työkohteissa ja työssäoppimispaikoilla sekä yhteistyön parantaminen alan yritysten kanssa. Tutkimustulokset kerättiin vuosina 2003–2008 valmistuneilta rakennusalan perustutkinnon suorittaneilta opiskelijoilta. Kyselylomakkeita lähetettiin 193 kpl, kyselyyn vastasi 92 opiskelijaa.

Tämän opinnäytetyön keskeisinä tuloksina voidaan pitää, että käytännön opetustyötä tulee lisätä, työssäoppimisen määrää on kasvatettava sekä valvontaa ja ohjausta tulee tehostaa työssäoppimispaikoilla. Töiden tulee olla opetussuunnitelman mukaisia, mutta töiden pitää myös motivoida opiskelijaa, työtehtävillä on oltava jokin tarkoitus, esim. pienimuotoinen tilaustyö asiakkaalle. Tutkimukseen vastanneet opiskelijat toivoivat käytännön työn ja työssäoppimisen lisäämistä. Se myös lisäisi opiskelijoiden motivaatiota opiskelutapahtumassa. Opetuksen laadullinen kehittämien tuli myös esille kyselytutkimuksessa. Teorian ja käytännön opetusta tulee yhdistää. Tutkimuksessa ilmeni myös työopetuksen ohjauksen merkitys. Opiskelijat turhautuivat jos annetut tehtävät olivat liian helppoja tai opiskelijat eivät saaneet riittävää opastusta kyseistä työtä tehdessään. Opettajan tai työnohjaajan tekemän mallisuorituksen tärkeys korostui opetustapahtumassa ja se loi hyvän pohjan laadukkaalle tehtävän suorittamiselle ja lisäsi myös opiskelijoiden luottamusta opettajaan ja työohjaajaan.

Oppilaitokselle työelämäyhteistyö ja opiskelijoiden työssäoppimispaikkojen kehittäminen merkitsee opetuksen laadun parantamista ja kehittää koulutuksen sisältöä. Työssäoppimisessa on luotava edellytykset positiiviselle oppimiselle ja oppimiskokemukselle. Työpaikkaohjaajan ja ohjauksesta vastaavan opettajan tulee luoda opiskelijalle turvallinen ja miellyttävä oppimisympäristö työssäoppimispaikasta. Tutkimuksen mukaan opiskelijoiden olisi tehtävä työssäoppimisen aikana oikeita töitä oikealla työpaikalla läheisessä vuorovaikutuksessa kokeneemman työntekijän kanssa. Tutkimuksessa ilmeni, että osalla työssäoppimispaikoissa eivät oppimisympäristön kriteerit täyttyneet, jolloin opiskelijat kokivat työssäoppimisjaksolla turhautumista työhön ja pitivät jopa alan valintaa vääränä. Tutkimuksen mukaan myös työssäoppimisjakson

valvontaa pitäisi lisätä ja ohjausta jaksolla parantaa niin oppilaitoksen kuin yrityksen kannalta, jotta opiskelija kokisi kuuluvansa yhdeksi työyhteisön jäseneksi. Työssäoppimisjakson palautteen keräämistä ja tulosten analysointia yhdessä oppilaitoksen ja yritysten kanssa tulisi lisätä.

Koulutuksen markkinoinnilla on suuri merkitys koulutusta aloittavalle nuorelle siinä, millaisen mielikuvan hän saa rakennusalasta. Onko peruskoulun päättävällä nuorella tieto, mitä työpaikkoja tai jatkokouluttautumismahdollisuuksia rakennusalan perustutkinnon suorittaneella opiskelijalla todellisuudessa on. Rakennusalan suosion säilyttämiseksi pitäisi oppilaitoksen ja yritysten yhdessä laatia peruskouluille alakohtainen esite tai video koulutuksen sisällöstä ja kertoa mahdollisimman laajasti koulutuksen antamat mahdollisuudet työelämään sijoittumiselle. Opiskelijan soveltuvuutta alaan ja alan työtehtäviin pitäisi myös selvittää enemmän heti koulutuksen alettua sekä eri vaiheissa opiskelua ja luoda mahdollisuus kehittää jo ennakkoon hankittua kokemusta omasta alasta. Mahdollisen urapolun selvittäminen tulisi huomioida henkilökohtaisessa opetussuunnitelmassa. Tällä on keskeinen merkitys opiskelijan ammattitaidon kehittymiseen ja kiinnostukseen alasta.

Rakennusalan koulutus ja opetussuunnitelmat ovat muuttuneet ja kehittyneet. Mukaan ovat tulleet näytöt, näyttöjen arviointi, henkilökohtaiset opetussuunnitelmat, mukautetut opinnot ja kaksoistutkinnot. Kuinka opintokokonaisuuden sisältö varmistetaan esim. näyttöjen suorituksen aikana. Miten tiedonkulku, arviointi, arviointikriteerit ja työn valvonta varmistetaan siten, että keskeinen osaaminen tulee näytettyä. Kuinka ja miten näiden muutosten kouluttaminen ja tiedottaminen yrityksiin ja työpaikkaohjaajille onnistuu, on yksi keskeisiä jatkotutkimuksen aiheita.

Toisena jatkotutkimuksen aiheena voisivat olla opiskelijoiden päättökyselyn ja työssäoppimisjakson palautekyselyn vertailut ja selvittää, mitkä ovat yritysten näkökulmasta katsottuna tärkeimmät osaamisalueet valmistuneilla opiskelijoilla.

LÄHTEET

Aarniokoivu, H. 2010. Työelämätaidot, menesty & voi hyvin. Helsinki: WSOYpro.

Alkula, T., Pöntinen, S. & Ylöstalo, P. 2002. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. 4. painos. Juva: WSOY.

Ammattiosaamisen näyttö. Savon Ammatti- ja aikuisopisto [verkkodokumentti]. [viitattu 3.12.2010]. Saatavissa: <http://www.sakky.fi/index.asp?link=1293&menupath=244>

Ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämis-tutkimus. Loppuraportti. 10.9.2010. Tampereen yliopisto [verkkodokumentti]. [viitattu 10.1.2011]. Saatavissa: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/artikkelit/tutke/liitteet/TUTKE_tilaustutkimus_10092010.pdf

EK 2006b [verkkodokumentti]. [viitattu 10.1.2011]. Saatavissa: http://www.ek.fi/ek_suomeksi/ajankohtaista/tutkimukset_ja_julkaisut/ek_julkaisuarkisto/2006/18_10_06_Tulevaisuusluotain_final.pdf

Heikkilä, T. 2010. Tilastollinen tutkimus. 5.-6. painos. Helsinki: Edita Prima

Heikkilä, T. 2005. Tilastollinen tutkimus. 5.-6. painos. Helsinki: Edita Prima

Heikkilä, T. 2004. Tilastollinen tutkimus. 5.uud. painos. Helsinki: Edita Prima

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Saajavaara, 2009. Tutki ja kirjoita. 15 painos. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. 6.-7. painos. Vantaa: Tummavuoren kirjapaino Oy.

Itäsuomen lääninhallituksen julkaisu 170. 11.2009 [verkkodokumentti]. [viitattu 15.1.2011]. Saatavissa: <http://www.poliisi.fi/lh/biblio.nsf/vwbyyearsweh/93E1C9A402462C84C2257677003B4D65?OpenDocument&lh=ita>

Itäsuomen lääninhallituksen julkaisu 157. 12/2008 [verkkodokumentti]. [viitattu 15.1.2011]. Saatavissa:

<http://www.intermin.fi/lh/biblio.nsf/vwbytypefinlh/DB9B714A7438BD35C2257535003F738A?OpenDocument&lh=ita>

Karjalainen, A. 2003. Akateeminen opetussuunnitelmatyö. Oulun yliopisto. Opetuksen kehittämisyksikkö. Oulu [verkkodokumentti]. [viitattu 25.2.2011]. Saatavissa:

<http://www.oulu.fi/tutkintorakenne/tyokalut/akatops305.pdf>

Laki ammatillisesta koulutuksesta 630/1998, 5§, 6§, 14§, 18§, 20§

Laki ammatillisesta koulutuksesta 479/2003

Lasonen, J. 2001. Työpaikat oppimisympäristönä. Opetushallitus

Metsämuuronen, J. 2005. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. 3 painos. Helsinki: Methelp.

Mukautetut opinnot. Opetushallitus [verkkodokumentti]. [viitattu 14.3.2011]. Saatavissa:

http://www.edu.fi/ammattikoulutus/amatillinen_erityisopetus/opetussuunnitelmat_ja_opetuksen_jarjestaminen/arviointi_erityisopetuksessa

Opetushallituksen määräys 35/011/2009

Osaava opettaja 2010 - 2010. Opetushallitus 2010. [verkkodokumentti]. [viitattu 10.3.2011]. Saatavissa:

http://www.oph.fi/download/122130_Osaava_opettaja_2010-2020.pdf

Opetussuunnitelman yhteinen osa. Savon Ammatti- ja aikuisopisto 27.5.2009 [verkkodokumentti]. [viitattu 10.9.2010]. Saatavissa: <http://www.sakky.fi>

Paasio, A., & Korento, A. 2010, Osaava Opettaja. Opetushallitus. Tampereen yliopistopaino Oy

Pohjonen, P. 2001. Työssäoppiminen. [verkkodokumentti]. [viitattu 10.12.2010]. Saatavissa: <http://acta.uta.fi>

Rakennusalan perustutkinto. Opetushallitus.1999 [verkkodokumentti]. [viitattu 10.8.2010]. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/110702_rakennusala_perustutkinto_tutkinnon_perusteet_1999.pdf

Rakennusalan opetussuunnitelma. Savon Ammatti- ja aikuisopisto [verkkodokumentti]. [viitattu 4.11.2010]. Saatavissa: <http://www.sakky.fi/index.asp?link=2276&menupath=244>

Tulevaisuusluotain loppuraportti 2006. Elinkeinoelämän keskusliito EK. [verkkodokumentti]. [viitattu 4.9.2010]. Saatavissa: http://www.ek.fi/ek_suomeksi/ajankohtaista/tutkimukset_ja_julkaisut/ek_julkaisuarkisto/2006/18_10_06_Tulevaisuusluotain_final.pdf

Työministeriö. Työvoima 2025. Oy Edita Ab. [verkkodokumentti]. [viitattu 4.11.2010]. Saatavissa <http://www.mol.fi>

Uusitalo, H. 1998. Tiede, tutkimus ja tutkielma. Johdatus tutkielman maailmaan. 1.-5. painos. Helsinki: WSOY.

Valtioneuvoston päätös 25.2.1999 (213/1999)

VN:np A 811/98.[verkkodokumentti]. [viitattu 2.9.2010]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi:80/fi/laki/ajantasa/1998/19980811>

Vilkka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Yksilöllinen opetus. Opetushallitus [verkkodokumentti]. [viitattu 3.2.2010]. Saatavissa: http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/amatilliset_perustutkinnot/yksilolliset_opinnot_ja_yhdistelmatutkinnot

LIITTEET:

Liite 1 Kyselyn saate (1 s)

Liite 2 Kyselylomakkeet (11 s)

Saate 8.5.2010

Rakennusalan alan perustutkinnon vuosina 2003 - 2008 suorittaneiden työllistymiseen liittyvä palautekysely

Arvoisa rakentaja

Olen rakennusalan opettaja Savon ammatti- ja aikuisopistosta. Tee opinnäytetyötä aiheesta, miten Savon ammatti- ja aikuisopiston 2003 - 2008 rakennusalan perustutkinnon suorittaneet opiskelijat ovat työllistyneet. Aiheeseen liittyvä palautekyselyn tarkoituksena on antaa myös tietoa koulutuksen tärkeydestä Pohjois-Savon alueelle, sekä lisätietoa oppilaitoksen toiminnan kehittämiseksi.

Antamasi palaute on meille arvokas.

Tähän kyselyyn vastaamalla voit antaa palautteen koulun toiminnasta. Toivomme mielipiteitäsi myös kyselyn lopussa oleviin avoimiin kysymyksiin.

Toivon Sinun vastaamaan kysymyksiin viimeistään 20.5.2010 mennessä
Kaikki aineisto käsitellään luottamuksellisesti

Kiitos vastauksista

Ystävällisin terveisin

Happonen Reijo
Rakennusalan lehtori
Puh. 044-7853239
reijo.happonen@sakky.fi

Seurantakysely vuonna 2003-2008 rakennusalan perustutkinnon suorittaneille opiskelijoille

1) Nimi ja osoite (arvontaa varten !)

2) Ikä vuosina (pelkkä luku esim. 26)

3) Valmistusmisvuosi (pelkkä luku esim. 2004)

Seuraava -->

Seurantakysely vuonna 2003-2008 rakennusalan perustutkinnon suorittaneille opiskelijoille

4) Mikä on työtilanteesi tällähetkellä ? *

Valitse seuraavista

- ☒ Toissä rakennusalalla toisen palveluksessa.
- ☐ Oma yritys
- ☐ Opiskelemassa
- ☐ Toissä muulla kuin rakennusalalla
- ☐ Työtön

<-- Edellinen

Seuraava -->

Seurantakysely vuonna 2003-2008 rakennusalan perustutkinnon suorittaneille opiskelijoille

5) Yrityksen koko (henkilökunnan määrä)

- ☐ 1-4
☐ 5-10
☐ 11-20
☐ 21-50
☐ yli 50

6) Työsuhteen kesto vuosina

- ☐ alle 1 vuotta
☐ 1-2 vuotta
☐ 2-4 vuotta
☐ yli 4 vuotta

7) Työsuhteeni alkoi heti koulun päätyttyä (mahdollista armeijaa tai siviilipalvelusta ei tarvitse ottaa huomioon)

- ☐ Kyllä
☐ Ei

8) Minulla on ollut valmistumisen jälkeen työsuhteita

- ☐ 1
☐ 2
☐ 3
☐ 4 tai yli

9) Työpaikkakuntani

- ☐ Pohjois-Savo
☐ Muu (kirjoita mikä)

[<-- Edellinen](#)[Seuraava -->](#)

Seurantakysely vuonna 2003-2008 rakennusalan perustutkinnon suorittaneille opiskelijoille

10) Minkä alan yritys sinulla on ?

☐ Rakennusalan

☐ Muu, mikä ala

11) Yrityksesi ikä vuosina

☐ alle 1 vuotta

☐ 1-2 vuotta

☐ 2-4 vuotta

☐ yli 4 vuotta

12) Yrityksen koko henkilöinä

☐ 1-2 henkilöä

☐ 3-6 henkilöä

☐ 7-15 henkilöä

☐ yli 16 henkilöä

13) Yrityksen paikkakunta

☐ Pohjois-Savo

☐ Muu (kirjoita mikä)

<-- Edellinen

Seuraava -->

Seurantakysely vuonna 2003-2008 rakennusalan perustutkinnon suorittaneille opiskelijoille

14) Tutkinnon ala, jolla opiskelet

☐ Rakennus

☐ Muu ala (kirjoita mikä)

15) Työkokemus ennen jatko-opiskelujasi vuosina

☐ alle 1 vuotta

☐ 1-2 vuotta

☐ yli 2 vuotta

16) Opiskelupaikakunta

☐ Pohjois-Savo

☐ Muu (kirjoita mikä)

<-- Edellinen

Seuraava -->

Seurantakysely vuonna 2003-2008 rakennusalan perustutkinnon suorittaneille opiskelijoille

17) Mikä on työskentelyalasi ?

18) Työsuhteen kesto vuosina

- ☐ alle 1 vuotta
- ☐ 1-2 vuotta
- ☐ 2-4 vuotta
- ☐ yli 4 vuotta

19) Yrityksen koko henkilönä

- ☐ 1-2 henkilöä
- ☐ 3-6 henkilöä
- ☐ 7-15 henkilöä
- ☐ yli 16 henkilöä

20) Yrityksen paikkakunta

- ☐ Pohjois-Savo
- ☐ Muu (kirjoita mikä)

<-- Edellinen

Seuraava -->

Seurantakysely vuonna 2003-2008 rakennusalan perustutkinnon suorittaneille opiskelijoille

21) Olen ollut työttömänä (vuosina)

- ☐ alle 1 vuotta
- ☐ 1-2 vuotta
- ☐ 2-4 vuotta
- ☐ yli 4 vuotta

22) Minulla on ollut lyhyitä rakennusalan työsuhteita (vuosina)

- ☐ alle 1 vuotta
- ☐ 1-2 vuotta
- ☐ 2-4 vuotta
- ☐ yli 4 vuotta
- ☐ Minulla ei ole ollut rakennusalan lyhyitä työsuhteita

23) Minulla on tarkoitus jatkaa samalla alalla edelleen

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

24) Aion vaihtaa alaa (mille alalle)

- ☐ Kulttuuriala
- ☐ Luonnonvara- ja ympäristöala
- ☐ Matkailu-, ravitsemis- ja talousala
- ☐ Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
- ☐ Tekniikan ja liikenteen ala
- ☐ Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala

<-- Edellinen

Seuraava -->

Seurantakysely vuonna 2003-2008 rakennusalan perustutkinnon suorittaneille opiskelijoille

25)

Ole hyvä ja valitse parhaiten mielipidettäsi vastaava vaihtoehto.

1=täysin eri mieltä, 2=eri mieltä, 3=ei samaa eikä eri mieltä, 4=samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä.
Palaute käsitellään luottamuksellisesti. Kiitos palautteestasi jo etukäteen.

	1	2	3	4	5
Koulutustilat olivat mielestäni asianmukaiset; valaistus, ilmastointi yms. *	☐	☐	☐	☐	☐
Opetuksessa käytettävät koneet ja laitteet olivat tarkoitukseen sopivia. *	☐	☐	☐	☐	☐
Opetuksessa käytettävät oppimateriaalit tukivat oppimista. *	☐	☐	☐	☐	☐
Oppilaitoksessa oli hyvä ilmapiiri. *	☐	☐	☐	☐	☐
Opettajien ja opiskelijoiden suhteet olivat kannustavat ja myönteiset. *	☐	☐	☐	☐	☐
Oppilaitoksessa vallitsi opiskelurauha. *	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelijoille annettiin mahdollisuus vaikuttaa koulutuksen toteutukseen. *	☐	☐	☐	☐	☐
Oppilaitoksessa tuettiin ja rohkaistiin vahvuuksien esille tuomista. *	☐	☐	☐	☒	☐
Oppilaitoksessa hyväksyttiin erilaisuus. *	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilökohtainen opiskelutarpeeni otettiin huomioon henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa. *	☐	☐	☐	☐	☐
Aikaisempi koulutukseni ja työkokemukseni hyväksiluettiin henkilökohtaisessa opiskeluohjelmassani. *	☐	☐	☐	☐	☐
Sain tarvitessani yksilöllistä ohjausta ja tukea. *	☐	☐	☐	☐	☐
Opettajat olivat opetustaitoisia. *	☐	☐	☐	☐	☐
Opettajat olivat ammattialansa taitajia. *	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutuksessa käytetyt oppimistehtävät olivat haasteellisia ja tukivat oppimistani. *	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutus aktivoi omatoimiseen ongelmanratkaisuun. *	☐	☐	☐	☐	☐
Olin tyytyväinen saamaani opinto-ohjaukseen. *	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteisten aineiden (matematiikka, fysiikka, kielet..) opetus tukivat ammattiopetusta. *	☐	☐	☐	☐	☐
Työssäoppimisen järjestelyt oli organisoitu hyvin. *	☐	☐	☐	☐	☐
Työssäoppiminen edisti oppimistani. *	☐	☐	☐	☐	☐
Työssäoppiminen edisti työpaikan saantia. *	☐	☐	☐	☐	☐
Opinnäytetyön tekeminen tuki ammatillista kehittymistäni (tähän vastaavat ne, joiden opintoihin kuului opinnäytetyö). *	☐	☐	☐	☐	☐
Tein opinnäytetyötäni yhteistyössä työelämän kanssa (tähän vastaavat ne, joiden opintoihin kuului opinnäytetyö). *	☐	☐	☐	☐	☐

Seurantakysely vuonna 2003-2008 rakennusalan perustutkinnon suorittaneille opiskelijoille

25)

Ole hyvä ja valitse parhaiten mielipidettäsi vastaava vaihtoehto.

1=täysin eri mieltä, 2=eri mieltä, 3=ei samaa eikä eri mieltä, 4=samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä.
Palaute käsitellään luottamuksellisesti. Kiitos palautteestasi jo etukäteen.

Olin tyytyväinen mahdollisuuksiini vaikuttaa opintojeni sisältöihin. *	☐	☐	☐	☐	☐
Minulla oli mahdollisuus valita opintoja muilta aloilta. *	☐	☐	☐	☐	☐
Minulla oli mahdollisuus valita opintoja toisista oppilaitoksista. *	☐	☐	☐	☐	☐
Opintoni muualta toteutuivat moitteettomasti. *	☐	☐	☐	☐	☐
Opettajat kannustivat kansainväliseen toimintaan (kieliopinnot, vaihto-ohjelmat, projektit ...). *	☐	☐	☐	☐	☐
Opetusjärjestelyt mahdollistivat minulle osallistumisen kansainväliseen toimintaan. *	☐	☐	☐	☐	☐
Sain tukea oppilaitokseltani työpaikan hakemisessa. *	☐	☐	☐	☐	☐
Sain riittävästi tietoa opiskeluun liittyvissä asioissa *	☐	☐	☐	☐	☐
Olin tyytyväinen muun kuin opetushenkilöstön asiakaspalveluun. *	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutus antoi hyvät valmiudet työelämään. *	☐	☐	☐	☐	☐
Olin tyytyväinen opintojeni arviointiin. *	☐	☐	☐	☐	☐
Koin koulutuksessa oppimisen iloa. *	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutus tuki vastuun ottamista omasta oppimisestani. *	☐	☐	☐	☐	☐
Työskentelin aktiivisesti tavoitteiden saavuttamiseksi. *	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelu kehitti yhteistyövalmiuksiani. *	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelutaitoni lisääntyivät koulutuksen aikana. *	☐	☐	☐	☐	☐

Seurantakysely vuonna 2003-2008 rakennusalan perustutkinnon suorittaneille opiskelijoille

25)

Ole hyvä ja valitse parhaiten mielipidettäsi vastaava vaihtoehto.

1=täysin eri mieltä, 2=eri mieltä, 3=ei samaa eikä eri mieltä, 4=samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä.
Palaute käsitellään luottamuksellisesti. Kiitos palautteestasi jo etukäteen.

Kykyni tehdä ero olennaisen ja epäolennaisen välillä lisääntyi. *	☐	☐	☐	☐	☐
Luotan siihen, että koulutus lisäsi toimeentulomahdollisuuksiani. *	☐	☐	☐	☐	☐
Sain riittävät tietotekniset valmiudet työelämään. *	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutus selkeytti urasuunnitteluani. *	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutus lisäsi haluani opiskella uutta. *	☐	☐	☐	☐	☐
Saavutin koulutukselle asettamani tavoitteet. *	☐	☐	☐	☐	☐
Sain selkeän kuvan siitä, mihin koulutuksessa oppimaani voin käyttää. *	☐	☐	☐	☐	☐
Voin hyödyntää koulutuksessa oppimaani työelämässä. *	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutus motivoi minua hakeutumaan ammattikorkeakouluun tai yliopiston jatko-opintoihin. *	☐	☐	☐	☐	☐
Saamani palaute tuki oppimistani. *	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tyytyväinen opintojeni hyödyllisyyteen. *	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutuksesta annettu ennakotieto oli riittävää ja todellisuutta vastaavaa. *	☐	☐	☐	☐	☐
Olen valmis suosittelemaan oppilaitosta muille. *	☐	☐	☐	☐	☐

<-- Edellinen

Seuraava -->

Seurantakysely vuonna 2003-2008 rakennusalan perustutkinnon suorittaneille opiskelijoille

26) Yleisarvioni saamastani koulutuksesta kouluarvosanoin:

☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7 ☐ 8

☐ 9 ☐ 10

27) Kerro opiskelun kannalta kolme mielestäsi hyvää asiaa

28) Kerro opiskelun kannalta kolme huonoa asiaa

29) Kerro työssäoppimisjaksolta kolme hyvää asiaa

30) Kerro työssäoppimisjaksolta kolme huonoa asiaa

31) Kerro tärkeysjärjestyksessä 3 asiaa, jotka vaikuttivat eniten opiskelunjälkeisen työpaikan saantiin.

32) Miten kehittäisit koulutusta

<-- Edellinen

Lähetä